

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО  
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»  
Факультет міжнародних відносин  
Кафедра журналістики

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри  
Васильченко В'ячеслав Миколайович

\_\_\_\_\_

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА  
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»

ЖАНРОВА ТИПОЛОГІЯ КОНТЕНТУ З АВІАЦІЙНОЇ ТЕМАТИКИ В  
УКРАЇНСЬКИХ ОНЛАЙН МЕДІА

Виконавець: Патланенко Богдан Юрійович

Керівник: канд. філол. наук, доц.

Кравченко Євдокія Григорівна

Нормоконтролер: канд. пед. наук, доц.

Остапчук Світлана Сергіївна

Київ – 2024

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЖАНРОВА СТРУКТУРА ОНЛАЙН-МЕДІА: СПЕЦИФІКА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	9
1.1. Поняття жанру в журналістиці: класичний підхід та сучасні трансформації.....	9
1.2. Жанрове різноманіття в онлайн-медіа: теоретичні засади.....	17
1.3. Поширення фейкових новин про авіацію в контексті російсько-української війни в онлайн-медіа .....	26
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЖАНРОВИХ ТА ОБРАЗНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИСВІТЛЕННЯ АВІАЦІЙНОЇ ТЕМАТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ .....	34
2.1. Авіаційна тематика у медіа просторі: історичний контекст, сучасні тенденції та жанрові особливості.....	34
2.2. Формування образів-легенд української авіації в онлайн-медіа.....	43
2.3. Особливості використання стилістичних засобів у публікаціях на авіаційну тематику під час війни.....	48
Висновки до розділу 2.....	54
РОЗДІЛ 3. ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ ТА МАНІПУЛЯЦІЇ У ВИСВІТЛЕННІ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ.....	56
3.1. Висвітлення теми безпілотників в українських онлайн-медіа.....	56
3.2. Пропаганда в авіаційних матеріалах під час війни.....	63
3.3. Перспективи розвитку авіаційної журналістики в умовах сучасних воєнних конфліктів.....	69
Висновок до розділу 3.....	74
ВИСНОВКИ.....	76

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ.....	85

## ВСТУП

**Актуальність теми.** В умовах поточної російсько-української війни авіаційна тематика набуває особливої ваги, оскільки використання авіації та безпілотних апаратів має значний вплив на хід бойових дій і загальну ситуацію на фронті. Інформація про авіаційні операції, новітні військові технології та їхнє застосування є не лише об'єктом суспільного інтересу, але й важливим інструментом для підтримки морального духу населення. Висвітлення таких подій має бути точним і об'єктивним, адже авіаційні матеріали часто використовуються для інформаційної боротьби та пропаганди.

Розвиток онлайн-медіа спричинив значні зміни у жанровій системі журналістики. Традиційні жанри поступово трансформуються під впливом нових технологій та форм подачі контенту, що породжує нові форми журналістського висвітлення.

Особливу актуальність дослідженням надає потреба виявлення ефективних стратегій боротьби з дезінформацією. Війна супроводжується активним поширенням фейкових новин та маніпулятивних матеріалів, які можуть суттєво впливати на громадську думку та міжнародне сприйняття. Дослідження жанрової типології контенту дозволяє зрозуміти, які саме формати найбільше піддаються маніпуляціям і як їх можна ефективно використовувати для протидії дезінформації.

Авіаційна тематика у медіа має не лише військовий, але й економічний та технологічний аспекти. Україна є країною з потужною авіаційною історією та досвідом виробництва літальних апаратів. У зв'язку з цим важливо розглядати, як медіа висвітлюють інновації у цій галузі, відображають технічні досягнення та перспективи розвитку авіації у післявоєнний період. Це сприяє формуванню у суспільства об'єктивного розуміння потенціалу авіаційної індустрії України.

Нарешті, актуальність теми підкріплюється глобальними тенденціями розвитку мультимедійного контенту. Сучасні медіа все більше використовують інтерактивні формати, візуальні елементи та відеоконтент для залучення аудиторії. Аналіз того, як ці засоби застосовуються у висвітленні авіаційних подій, дозволяє виявити переваги та недоліки сучасних підходів і запропонувати шляхи їх удосконалення.

Отже, дослідження жанрової типології контенту з авіаційної тематики в українських онлайн-медіа є важливим як для вдосконалення журналістської практики, так і для забезпечення інформаційної безпеки та підтримки стійкості суспільства в умовах сучасних викликів.

Вивченням та структуризацією журналістських жанрів займалися науковці такі, як Савчук Н., Здоровега В., Кость С., Москаленко А., Назаренко Г., а також Тонкіх І. [3; 6; 8; 14; 15; 20].

Досліджували нові медіа та новітні форми та жанрів журналістики науковці: Будняк К. Васьківська О., Досенко А., Євменова О., Зубарець А., Кучишкіна А., Чабаненко М. та ін. [1; 2; 4; 5; 7; 9; 23].

Специфіку жанрових особливостей інтернет-журналістики у своїх роботах розглядали Лешко У., Потятиник Б., Рішняк О. та Рябічев В. [10; 16; 17; 19].

Науковці Мельникова-Курганова О., Васильченко В., Лашкіна М. у своєму науковому доробку дослідили тему висвітлення безпілотників в онлайн медіа під час війни в контексті авіації [13].

**Мета дослідження.** Визначення жанрової типології контенту з авіаційної тематики в українських онлайн-медіа та аналіз особливостей його формування і використання під час воєнних дій.

Відповідно до мети головними завданнями дослідження є:

. Оглянути теоретичні підходи до поняття жанру в журналістиці та вивчення змін у жанровій структурі під впливом цифрових технологій.

2. Проаналізувати історичний контекст та сучасні тенденції висвітлення авіаційної тематики в медіа.

3. Дослідити жанрові й образні особливості у висвітленні авіаційних подій під час війни.

4. Виявити ключові інформаційні загрози і маніпулятивні техніки у контенті з авіаційною тематикою.

5. Розглянути специфіку подання матеріалів про використання безпілотників та героїчних образів у публікаціях.

6. Визначити перспективи розвитку авіаційної журналістики в умовах сучасних конфліктів і технологічних змін.

**Об'єктом дослідження** є феномен жанрової структури та контенту з авіаційної тематики в сучасних українських онлайн-медіа.

**Предмет дослідження** – жанрові особливості та стилістичні прийоми контенту, що використовується для висвітлення авіаційних подій, особливо в умовах війни.

**Методи дослідження.** Під час дослідження були використані методи, які дозволили забезпечити комплексний підхід до аналізу жанрової типології контенту з авіаційної тематики в українських онлайн-медіа. Зокрема, застосовувався контент-аналіз для визначення поширеності жанрів і стилістичних прийомів у публікаціях, що стосуються авіаційної тематики, що дало змогу виявити ключові особливості побудови матеріалів. Порівняння використовувалося для зіставлення традиційних і сучасних підходів до висвітлення авіаційних подій, що дозволило зрозуміти зміни в жанровій структурі під впливом цифрових технологій. Аналіз документів допоміг у вивченні нормативних та інформаційних джерел, пов'язаних із висвітленням авіаційної тематики, зокрема в умовах військового конфлікту. Також був застосований метод спостереження використовувалося для оцінки інтерактивних та мультимедійних елементів, що застосовуються у сучасних онлайн-публікаціях, з метою зрозуміти їхній вплив на залученість та

сприйняття аудиторії. Цей підхід дозволив отримати комплексне уявлення про структуру, жанрові особливості та нові тенденції у висвітленні авіаційних подій в українських медіа.

**Наукова новизна одержаних результатів.** Робота розширює існуючі знання про жанрову структуру онлайн-контенту та підходи до висвітлення авіаційної тематики в умовах війни. Зокрема, досліджено особливості використання безпілотників у публікаціях, а також механізми протидії фейковим новинам і маніпуляціям.

**Практичне значення одержаних результатів роботи.** Набуло подальшого розвитку розуміння жанрових підходів до створення авіаційного контенту, що може бути використано в підготовці журналістів, медіакритиків та фактчекерів. Результати дослідження сприяють підвищенню професійної майстерності журналістів та розробці стратегій для підвищення якості та об'єктивності висвітлення подій.

**Апробація матеріалів дослідження.** Автор представляв матеріали дослідження на VI, VII та IX всеукраїнській студентській науковій конференції «Актуальні проблеми соціальних комунікацій», .

**Публікації.** Патланенко Б. Ю. Журналістська етика та проблеми її застосування у професійній діяльності. VI всеукраїнська студентська наукова конференція «Актуальні проблеми соціальних комунікацій». Київ: НАУ, 2019.

Патланенко Б. Ю. Роль соціальних мереж та їх вплив на користувачів. VII всеукраїнська студентська наукова конференція «Актуальні проблеми соціальних комунікацій». Київ: НАУ, 2020.

Патланенко Б. Ю. Еволюція портретного нарису як основного засобу розкриття особистості в журналістиці. IX всеукраїнська студентська наукова конференція «Актуальні проблеми соціальних комунікацій». Київ: НАУ, 2023.

Патланенко Б. Ю. Кібербезпека в авіації: висвітлення проблеми у журналістських матеріалах в онлайн-медіа. Київ: НАУ, 2024

**Структура й обсяг дипломної роботи.** Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів (9 підрозділів), висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (47 джерел) і 7 додатків. Загальний обсяг роботи становить 91 сторінка, основний зміст викладено на 75 сторінках.



## РОЗДІЛ 1

### ЖАНРОВА СТРУКТУРА ОНЛАЙН-МЕДІА: СПЕЦИФІКА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

#### **1.1. Поняття жанру в журналістиці: класичний підхід та сучасні трансформації**

Жанрова система журналістики, сформована впродовж століть, завжди була важливим інструментом для організації інформаційного простору. Класичний підхід до поняття жанру в журналістиці передбачає чітке розмежування на інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні жанри, кожен із яких виконує специфічні функції та відповідає певним суспільним запитам. Однак розвиток цифрових технологій та поширення онлайн-медіа значно вплинули на жанрову систему, що призвело до її трансформації. Сучасні форми медіа подачі часто стирають межі між класичними жанрами, породжуючи гібридні форми, які поєднують в собі риси одразу кількох жанрів, підлаштовуючись під нові вимоги цифрової ери та змінюючи природу сприйняття аудиторією медійного контенту.

Дослідниця Назаренко Г. визначає жанр як тип твору, що характеризується унікальними рисами щодо композиції, структури, образних засобів, творчих прийомів, мови і стилю викладу [15; с. 3].

Науковець Здоровега В. додає, що жанр є історично усталеним типом твору, який вирізняється особливим способом освоєння життєвого матеріалу та має чіткі ознаки структури [6; с. 148].

На думку українського журналістикознавця Москаленка А. жанр – засіб формотворення матеріалу та спосіб відображення теми [14; с. 156].

Іншими словами, жанр у журналістиці – це певна структурована форма подачі інформації, що характеризується усталеними ознаками, стилем, засобами викладу матеріалу та виконуваними функціями. Жанри є свого роду

«матрицею», яка допомагає журналісту вибудувати повідомлення відповідно до потреб аудиторії, мети публікації та специфіки теми.

Класичний підхід до жанрів передбачає поділ на три основні групи: інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні. Кожна з цих груп виконує конкретні функції: від простого інформування до глибокого аналізу чи емоційного впливу на читача. Розглянемо кожен з жанрів окремо.

Інформаційні жанри є основою журналістики, оскільки їхня головна функція – швидке та точне подання фактів. У навчальному посібнику «Інформаційні жанри журналістики» авторка Назаренко Г. до цієї групи відносить [15]:

1. Замітка – короткий інформаційний матеріал, що містить основні факти про подію, що має суспільне значення.

2. Звіт – має на меті детально описати подію, процес або явище, що мають загальний інтерес, на основі зібраної інформації.

3. Репортаж – це детальний та з документальною точністю опис події, створений на основі власних спостережень журналіста. Репортаж відрізняється динамічністю, образністю, емоційністю.

4. Інтерв'ю – Інтерв'ю передбачає розмову з конкретною особою, в ході якої журналіст розкриває певну тему через призму особистих відповідей та поглядів співрозмовника.

Тож, інформаційні жанри мають на меті оперативно передавати об'єктивну інформацію. Вони не передбачають глибокого аналізу або суб'єктивних оцінок, тому відзначаються відстороненістю та фактологічною точністю.

Другими є аналітичні жанри журналістики, які виконують іншу функцію – аналіз подій, причинно-наслідкових зв'язків і глибоке розуміння суті явищ. Професор Кость С. виділяє наступні жанри [8]:

1. Стаття – основний аналітичний жанр, який дозволяє автору детально розібратись у темі, висвітлити її різні аспекти та дійти обґрунтованих

висновків. Часто статті включають не лише факти, а й експертні оцінки та прогнози.

2. Рецензія – це критичний аналіз конкретного твору мистецтва (книги, фільму, виставки тощо). Рецензент оцінює його художні достоїнства, порівнює з іншими творами, висловлює свою думку про його значення.

3. Огляд – це систематизоване узагальнення інформації з певного питання. Огляд може охоплювати різноманітні джерела інформації і дозволяє сформулювати загальне уявлення про проблему.

4. Коментар – це короткий виклад думки журналіста з приводу актуальної події або явища. Коментар зазвичай базується на фактах, але містить також особисту оцінку автора.

5. Кореспонденція – це більш розгорнута форма коментаря, яка дозволяє автору детальніше розкрити тему і висловити свою думку.

6. Розслідування – це глибокий аналіз певної проблеми або події, який часто включає в себе збір додаткової інформації, проведення інтерв'ю, виявлення нових фактів.

Аналітичні жанри потребують від журналіста високого рівня професійної підготовки та глибокого розуміння теми, адже їхня мета – не просто інформувати, а й допомогти аудиторії сформулювати власну думку щодо подій.

Останніми є художньо-публіцистичні жанри, які поєднують у собі інформаційні та художні елементи. Вони передбачають не лише передачу фактів, але й їхнє емоційне або естетичне осмислення. Науковиця Савчук Н. до них відносить [3; с. 108]:

1. Нарис – це жанр, у якому автор описує реальні події чи людей через призму власного сприйняття, часто використовуючи образність та емоційність у подачі. Нарис має на меті не лише передати інформацію, а й створити художню картину реальності.

2. Фейлетон – це сатиричний жанр, який крізь призму іронії та гумору висвітлює певні суспільні явища чи проблеми. Фейлетон часто критикує недоліки або абсурдність тих чи інших подій.

3. Памфлет – це гостро політичний жанр, спрямований на розкриття негативних явищ у суспільстві за допомогою сатири, іронії, гротеску. Памфлет має на мету не просто висміяти, а й спровокувати суспільство на зміни.

4. Етюд – це невеликий за обсягом твір, що зображує окремий епізод, момент життя. Етюд відрізняється образністю, лаконічністю, часто має ліричний характер.

5. Есе – це філософський твір, що виражає суб'єктивні роздуми автора з певного питання. Есе відрізняється свободою композиції, багатством асоціацій, глибиною проникнення в тему.

Художньо-публіцистичні жанри покликані впливати на емоції та уяву читачів, завдяки чому їхній стиль є значно суб'єктивнішим та образнішим, ніж у інших груп жанрів.

Сучасні трансформації жанрів у журналістиці є відповіддю на динамічний розвиток цифрових медіа та зміну способів споживання інформації аудиторією. Традиційні жанрові форми вже не можуть повною мірою задовольняти нові вимоги користувачів, які очікують інтерактивності, мультимедійності та швидкого доступу до контенту. У результаті жанри, що були чітко розділені в класичній журналістиці, нині поступово змінюють свою природу та адаптуються до нових умов.

Маршалл Маклюен, відомий канадський філософ і теоретик медіа, ще в 60-х роках ХХ століття передбачив глибинні зміни у суспільстві, викликані розвитком електронних засобів комунікації. У своїй праці «Галактика Гутенберга» він окреслив концепцію «електронного суспільства», що значною мірою пояснює зміни в структурі комунікацій і ролі медіа у сучасному світі [12].

Однією з ключових ідей Маклюєна було твердження, що «медіум є повідомленням». Це означає, що не стільки зміст повідомлення, скільки саме середовище його передачі формує наше сприйняття дійсності. З появою електронних медіа, таких як телебачення та радіо, інформація стала доступною в реальному часі для великої кількості людей, що спричинило формування концепції «глобального села». Інші ідеї Маклюєна, такі як «зворотній зв'язок» і «розширення відчуттів», підкреслюють важливість інтерактивності та здатність електронних медіа залучати аудиторію до комунікації, розширюючи можливості її сприйняття подій у всьому світі [12, с. 138].

Прогнози Маклюєна справдилися. Сучасна інформаційна епоха, зокрема розвиток інтернету, підтверджує його ідею глобальної взаємодії, де відстані перестають мати вирішальне значення. Соціальні мережі й мобільні пристрої, зокрема смартфони, значно розширили можливості комунікації, дозволяючи людям бути постійно на зв'язку та створювати власні спільноти в будь-якому куточку світу. Ці концепції безпосередньо пов'язані з трансформацією журналістських жанрів у сучасну цифрову епоху.

Однією з ключових трансформацій сучасної журналістики є гібридизація жанрів, що передбачає поєднання ознак кількох класичних жанрів в одному матеріалі. Це явище стало можливим завдяки розвитку цифрових платформ, де змішання форматів є природним процесом [11]. Тобто, у межах одного тексту можуть переплітатися елементи аналітичного жанру (глибокий аналіз проблеми) та художньо-публіцистичного (емоційні образи та суб'єктивність). Це дозволяє створювати контент, який не лише інформує, але й викликає емоційний відгук у аудиторії.

Це можна спостерігати, наприклад, у репортажах, які містять не лише фактологічну інформацію, але й аналітичні коментарі або візуальні елементи, що раніше не було властиво традиційній формі цього жанру. Злиття жанрів дає журналістам більше свободи у виборі форми подачі інформації та дозволяє

краще задовольнити потреби сучасної аудиторії, яка прагне отримати повну картину подій, об'єднану з різних аспектів і форматів [1, с. 44].

Мультимедійність також стає важливим аспектом трансформацій жанрів в журналістиці. Сучасні журналістські матеріали рідко обмежуються лише текстом; до них додаються фото, відео, аудіо, графіки, інфографіки та інші візуальні елементи, що покликані підсилити сприйняття інформації та забезпечити її багатовимірне представлення.

Наприклад, лонгріди, які стали популярними в онлайн-медіа, поєднують в собі великі обсяги тексту з інтерактивними та візуальними компонентами, що дозволяє читачеві не тільки отримати детальну інформацію, але й взаємодіяти з нею. Такий підхід розмиває традиційні уявлення про журналістський жанр як виключно текстовий формат [5].

На думку дослідниці Тонкіх І., сучасне поняття мультимедіа набуло широкого вжитку в різних галузях науки, таких як комп'ютерні технології, інформаційні системи, культурологія, а з розвитком інтернет-медіа стало особливо актуальним у журналістикознавстві. Мультимедійність у журналістиці передбачає інтеграцію різних способів створення та поширення інформації, що включає одночасне використання можливостей різних типів медіа [20].

Значущість поняття формату, яке раніше переважно використовувалося в галузі інформаційних технологій, зросла і в журналістикознавстві завдяки необхідності аналізу різновидів мультимедійного контенту. Формат мультимедіа визначається як тип знакової системи, через яку передається інформація. Це поняття запозичене з інформатики, де мультимедійні файли давно стали об'єктом детального аналізу.

Особливе місце у використанні мультимедійності займають конвергентні медіа – платформи, які одночасно працюють на декількох каналах, таких як друковані видання, радіо, телебачення, інтернет-сайти, мобільні додатки тощо. Саме ці медіа створюють контент у різних знакових системах, об'єднуючи

текст, зображення, аудіо- та відеоформати, що забезпечує їм статус мультимедійних.

Одним із мінімальних стандартів для таких платформ є поєднання тексту з фото- та відеоматеріалами, що значно підвищує зручність сприйняття контенту користувачами. Зокрема, до провідних конвергентних медіа України належать «Еспресо TV», «Громадське», «Радіо Свобода», «LB.ua». Вони активно використовують мультимедійні технології для створення власного контенту. Найбільш популярними залишаються статичні й динамічні ілюстрації, тоді як можливості аудіоподкастів поки що застосовуються менш інтенсивно.

Українські онлайн-видання поступово адаптуються до нових мультимедійних форматів, демонструючи тенденцію до подальшого розвитку у цьому напрямі. Це свідчить про те, що мультимедійні технології стають невід'ємною складовою інтернет-журналістики, закладаючи основу для її подальшої еволюції.

На думку дослідниці Тонких І., журналістські твори мають усталені ознаки та властивості, які сформувалися в процесі багаторічної практики. Жанр у журналістикознавстві визначають як тип твору, що володіє історично усталеними особливостями структури, композиції, мовними та стилістичними рисами, а також засобами і прийомами відображення реальної дійсності [20].

Класифікація жанрів у журналістиці зазвичай здійснюється на основі функціонального призначення та способів репрезентації фактів

Традиційно критеріями жанрового поділу є предмет відображення, функціональне призначення, масштаб охоплення події та літературно-стилістичні особливості. Однак історія журналістики свідчить, що поява нових інформаційних носіїв завжди приводила до змін у жанровій системі. З виникненням інтернет-медіа ці трансформації суттєво прискорилися.

Розвиток мультимедійних технологій, явище конвергенції та поширення блогів та громадянської журналістики спричинили умовність традиційного

жанрового поділу. Взаємопроникнення жанрів у мережевих медіа стало більш інтенсивним. Як зазначає Тонкіх І., інтернет-журналістика активно використовує всі три групи жанрів, однак з перевагою інформаційних та аналітичних жанрів. Для блогової та громадянської журналістики характерним є домінування художньо-публіцистичних жанрів з елементами аналітики [20, с. 46].

Жанрова палітра інтернет-медіа має свої особливості. Новини-хроніки (короткі факти чи повідомлення) є найпоширенішим жанром і присутні у всіх виданнях. Репортажі, зазвичай мультимедійні, також займають важливе місце. Інформаційні інтерв'ю та бліц-опитування використовуються часто, тоді як звіти зустрічаються рідше. Серед аналітичних жанрів переважають коментарі, огляди та статті, у той час як рецензії та кореспонденції публікуються переважно у спеціалізованих виданнях. Художньо-публіцистичні жанри представлені нарисами та есе, тоді як фейлетони та памфлети майже зникли.

Особливість інтернет-медіа полягає у широкому використанні мультимедійних форматів. Це впливає на жанрові трансформації, розширюючи можливості традиційних жанрів. Візуальний контент дедалі більше витісняє вербальний, що відповідає сучасним тенденціям візуалізації та розважальності. Найпоширенішими жанрами сьогодні є мультимедійні репортажі, статті, інтерв'ю та огляди, які формують основу сучасної інтернет-журналістики.

Ще однією характерною рисою сучасної жанрової системи є інтерактивність. Цифрові платформи дозволяють читачам не лише споживати інформацію, але й активно впливати на її поширення та інтерпретацію через коментарі, поширення в соціальних мережах або навіть через участь у створенні контенту.

Наприклад, журналіст може отримувати зворотний зв'язок від аудиторії в режимі реального часу, що впливає на подальшу подачу матеріалу або навіть його корекцію. Таким чином, роль журналіста в сучасних медіа не обмежується



лише передачею інформації; вона розширюється на залучення аудиторії до обговорення та інтерпретації подій [46].

Крім того, швидкість поширення інформації в інтернеті сприяє виникненню нових жанрових форм. Наприклад, такі короткі формати, як твіти або дописи в соціальних мережах, стають самостійними журналістськими жанрами, які дозволяють швидко реагувати на події. Водночас, великі за обсягом матеріали, такі як статті або розслідування, все частіше доповнюються візуальними елементами або інтерактивними компонентами для кращого залучення аудиторії та підвищення їх ефективності в умовах насиченого інформаційного простору [9; с. 20].

Таким чином, сучасна журналістика не просто трансформує класичні жанри – вона створює нові форми комунікації, які поєднують в собі швидкість, багатозадачність і мультисенсорність. Цей процес не тільки сприяє зміні жанрової структури, але й суттєво впливає на спосіб сприйняття медіаконтенту аудиторією, яка тепер очікує не лише фактів, але й їхнього візуального та аналітичного осмислення.

## **1.2. Жанрове різноманіття в онлайн-медіа: теоретичні засади**

Жанрове різноманіття в онлайн-медіа є складним і динамічним явищем, що відображає трансформацію традиційної журналістики під впливом цифрових технологій. Інтернет-журналістика значно розширила можливості подачі інформації, вплинувши на еволюцію класичних жанрів і створення нових форматів. Характерною рисою онлайн-медіа є мультимедійність, інтерактивність та можливість миттєвої реакції на події, що значно впливає на жанрову палітру. Традиційні жанри, такі як новини, репортажі, аналітичні статті, адаптуються до вимог нових платформ, набуваючи нових рис, зокрема у вигляді інтерактивних репортажів або мультимедійних інтерв'ю. Поряд з цим, в інтернет-журналістиці з'являються унікальні жанри, що раніше не існували в офлайн-медіа, такі як блоги, влоги, інтерактивні інфографіки, які

поєднують елементи тексту, відео та графіки. Класифікація жанрів в онлайн-медіа враховує ці нові особливості, розширюючи межі класичних жанрових поділів та визначаючи сучасні підходи до подачі інформації в цифрову епоху.

Перш ніж розглядати жанрову структуру онлайн-медіа, варто визначити що таке інтернет-журналістика. Дослідниця Рішняк О. пропонує визначати інтернет-журналістику як електронні ресурси, що створюються професійними журналістами та містять інформацію, яка відповідає журналістським жанрам. Медіаконтент на таких ресурсах оновлюється, як правило, щотижня, причому основна частина матеріалів є авторськими. У випадку републікації інформації обов'язково вказується посилання на джерело [17; с. 63].

У своїй книзі «Інтернет-журналістика» Потятиник Б. пропонує інше визначення цього явища. На його думку, інтернет-журналістика є якісно новим культурним та цивілізаційним феноменом, що полягає в створенні та поданні інформаційних образів актуальності. Ці образи можуть бути представлені не лише словами, але й за допомогою зображень, фотографій, кіно, відео, звуку, веб-сторінок та будь-яких інших об'єктів, які можуть слугувати носіями інформації або тексту в широкому розумінні цього терміна [16].

Онлайн-медіа, як складова нових медіа, мають низку специфічних характеристик, що істотно відрізняють їх від традиційних засобів масової інформації. За словами Трачук Т., Серед основних ознак виділяються інтерактивність, яка забезпечує активну взаємодію з аудиторією; персоналізація контенту, що враховує інтереси конкретного користувача; гнучкість у формах, змісті й способах використання; а також безперервність створення та споживання інформації. Особливістю онлайн-медіа є також можливість оперативного редагування чи видалення опублікованих матеріалів, а також висока швидкість оновлення інформації [21, с. 30].

Значущим етапом у розвитку онлайн-медіа в Україні стало прийняття відповідного законодавства. У грудні 2022 року був ухвалений Закон України «Про медіа», що набрав чинності 31 березня 2023 року. У цьому законі вперше

закріплено визначення онлайн-медіа як «медіа, які регулярно поширюють інформацію у текстовій, аудіо-, аудіовізуальній чи іншій формі в цифровому форматі через мережу Інтернет на власному вебсайті, за винятком медіа, що віднесені до аудіовізуальних медіа» [35].

Ключові ознаки онлайн-медіа, визначені законом:

Регулярність поширення інформації – передбачає систематичний і рівномірний характер подачі матеріалів.

Форма подачі інформації – може бути текстовою, аудіо- або аудіовізуальною в електронному форматі.

Використання мережі Інтернет – як основного каналу поширення контенту.

Наявність власного вебсайту, через який розповсюджується інформація.

Традиційні жанри журналістики, такі як новина, репортаж, інтерв'ю та аналітична стаття, продовжують відігравати ключову роль в онлайн-медіа. Водночас, ці жанри зазнають певних трансформацій під впливом цифрових технологій та зміни медіаспоживання. Новина в ІЖ відрізняється значною швидкістю поширення інформації, часто оновлюється в режимі реального часу та доповнюється мультимедійними елементами – фотографіями, відео чи інтерактивними картами. Додатково, інтеграція коментарів і реакцій аудиторії в режимі реального часу дозволяє забезпечити зворотний зв'язок [19, с. 68].

Репортаж також адаптувався до онлайн-середовища, ставши більш динамічним та інтерактивним. Завдяки можливості використання відео, фотографій та прямих трансляцій, він забезпечує більш глибоке занурення в події та дозволяє аудиторії відчувати ефект присутності.

Наприклад, ключовим медіа, що спеціалізується на репортажах в Україні є Reporters, позиціонуючи себе як платформу для літературних репортажів, що здатні передати складні соціальні процеси через індивідуальні людські історії. Такий підхід до репортажу дозволяє не лише інформувати, а й глибоко залучати аудиторію, провокуючи емоції, рефлексії та дискусії. З огляду на

суспільно-політичні зміни, які відбуваються в Україні, репортаж як жанр стає важливим інструментом для відображення їхнього впливу на життя окремих людей.

Основна мета літературного репортажу полягає в тому, щоб за допомогою деталей та особистих історій передати реальність такою, якою її бачать і відчують репортери. Це відповідає концепції, яку свого часу висунув Том Вулф, засновник «нової журналістики», наголошуючи на важливості «запалити читача і змусити його задуматися». Саме тому Reporters зосереджує свою увагу на створенні якісних текстів, що охоплюють соціально важливі теми, надаючи пріоритет як текстовим, так і візуальним історіям [44].

Інтерв'ю, з появою цифрових платформ, також розширює свої межі, пропонуючи нові формати, такі як відеоінтерв'ю чи інтерв'ю в прямому ефірі, де користувачі можуть безпосередньо ставити питання. Соціальні мережі відіграють важливу роль у просуванні та поширенні інтерв'ю, залучаючи широку аудиторію.

Одні з перших українських онлайн-видань, що активно розвивали жанр інтерв'ю є Українська Правда. Видання має великий досвід у проведенні розмов з політиками, експертами, культурними діячами. Крім текстових інтерв'ю, Українська Правда активно використовує відеоінтерв'ю, що дозволяє аудиторії бачити співрозмовника і краще сприймати інформацію [23; с. 175].

Аналітична стаття в онлайн-медіа теж набуває нових можливостей завдяки доступу до великої кількості даних та інструментів для їх візуалізації. Аналітичні матеріали стають більш насиченими за рахунок посилань на інші джерела, інтеграції графіків та діаграм, що дозволяє читачеві глибше проаналізувати події та тенденції.

Наприклад, онлайн-видання «Дзеркало тижня» – це одне з найвпливовіших українських видань, яке протягом багатьох років завоювало репутацію лідера в галузі аналітичної журналістики. Його аналітичні статті відзначаються глибиною дослідження, всебічним оглядом проблем та

використанням інноваційних інструментів подачі інформації. «Дзеркало тижня» активно використовує інтерактивні елементи такі, як інфографіка, таймлайни, інтерактивні карти, опитування, відео, що робить читання статей більш цікавим і залучає аудиторію [32].

Таким чином, традиційні жанри не зникають в онлайн-медіа, а еволюціонують, зберігаючи свою базову структуру, але одночасно адаптуючись до вимог цифрової епохи, що робить їх більш інтерактивними, візуальними та доступними для широкого кола аудиторії.

У рамках розвитку онлайн-медіа з'являються нові жанри, які значно відрізняються від традиційних форм подачі інформації та адаптовані до цифрового середовища. Одним із найпоширеніших нових жанрів є блог – особистий щоденник в Інтернеті, де автори діляться своїми думками, досвідом та спостереженнями на різноманітні теми, включаючи авіаційну тематику. Блоги дозволяють встановити особистий контакт з аудиторією, оскільки автор часто виступає як головний герой або експерт у темі. На думку дослідниці Досенко А. традиційні медіа активно інтегрують блоги у свої інформаційні стратегії, що свідчить про розвиток мультимедійних підходів у журналістиці. Співпраця з українським медіа з блогерами є одним із проявів цієї тенденції [4, с. 116].

Іншим варіантом блогу є відеоблог, де інформація подається у відеоформаті. Це може бути репортаж про подорож, огляди літаків чи аеропортів, або інтерв'ю з експертами галузі. Відеоблоги дозволяють створити емоційно насичений контент, що полегшує сприйняття складної інформації та приваблює широку аудиторію. У своєму науковому доробку Рудик М. підкреслює, що з розвитком відеохотингу YouTube, українські журналісти, зокрема Майкл Щур, Яніна Соколова та Остап Дроздов, створили власні відеоблоги для покращення комунікації зі своєю аудиторією [18; с. 210].

Подкаст є ще одним новим жанром, популярним у цифровому середовищі. На відміну від радіо, подкасти є серією цифрових аудіофайлів, які

можна завантажити та прослухати в зручний час. Вони зазвичай мають фіксовану тривалість і присвячені конкретній темі. Слухач може зупинити, перемотати або пропустити будь-яку частину подкасту [37]. Серед український онлайн-видань, рубрика «подкасти» є в «Українська правда», «Укрінформ», «ТСН», а також «Детектор медіа».

Інфографіка теж стала невід'ємною частиною онлайн-журналістики, оскільки дозволяє візуально представляти інформацію через графіки, діаграми та іконки. Вона дозволяє зробити журналістські матеріали більш доступними, цікавими та запам'ятовуваними [22; с. 8].

Одним із найвпливовіших форматів сучасної журналістики є лонгрід – довгий, детальний текст, що поєднує елементи статті, репортажу та есе. Лонгриди зазвичай супроводжуються мультимедійними елементами, такими як фотографії, відео чи інфографіки, що робить їх потужним інструментом для висвітлення складних тем. На думку науковця Зубарця А., якісний класичний лонгрід українського інтернет-видання має типологічну структуру, що вирізняється низкою особливостей. Насамперед, це привабливий заголовок, який розташований на фоні якісної світлинки або анімації, оформлений помітним шрифтом і кольором. Під заголовком зазвичай розміщують «лід», який вводить читача в тему. Текст лонгриду, хоча й значного обсягу, розділений на фрагменти за допомогою підзаголовків, що допомагає глибоко розкрити кожен аспект обговорюваної проблеми. Події в лонгріді часто розвиваються нелінійно, а сам сюжет залишається непередбачуваним, утримуючи увагу читача. Окрім того, важливим елементом є фон у вигляді якісних фотографій із динамічним сюжетом, поверх яких розташовується текст. Це додає історії візуальної виразності та глибини. Верстка також відіграє важливу роль у створенні цікавого досвіду читання. Різноманітні візуальні ефекти, як-от плавні рухи сторінки під час скролінгу або виринання цитат, роблять процес читання більш легким і захопливим. Використання відеоматеріалів чи посилань на

зовнішні ресурси (репортажі, документальні кадри, інтерв'ю) також надає додаткові джерела інформації та збагачує контент лонгріду [7; с. 140].

Ще один важливий жанр – сторітелінг, який зосереджується на створенні захопливих наративів, що залучають аудиторію через історії, побудовані на реальних подіях. Дослідниця Васьківська О. зазначає, що сторітелінг (від англійських слів «story» – історія та «telling» – розповідати) є потужним способом передавання інформації, який базується на розповіді цікавих, зворушливих або повчальних історій з вигаданими чи реальними персонажами. Цей метод поєднує психологічні, управлінські та інші підходи, що дозволяють не тільки ефективно донести зміст до аудиторії, але й спонукати її до певних дій, забезпечуючи високий рівень залученості та результативності [2; 280].

Ці нові жанри не лише змінюють формат подачі інформації, але й впливають на взаємодію між медіа та аудиторією, надаючи можливість інтерактивності, персоналізації та емоційного залучення, що є критичним для ефективного висвітлення авіаційної тематики в сучасному онлайн-медіапросторі.

На думку дослідниці Тонких І., інтернет-новини мають специфічну структуру та особливості, які відрізняють їх від новин у традиційних медіа. Основна увага в онлайн-виданнях приділяється заголовкам, які виконують функцію «ай-стопера» – елемента, що привертає увагу користувача. Заголовки є максимально інформативними, простими та водночас цікавими, оскільки від їхньої якості залежить, чи залишиться користувач на сайті та чи перейде до читання повного тексту новини [20].

Інтернет-видання, як правило, організовують новини у вигляді стрічок, анонсів або гіпертекстових заголовків, що ведуть до основного тексту на окремих сторінках. Наприклад, «Українська правда» використовує цю стратегію, розміщуючи заголовки новин на головній сторінці у хронологічному порядку з позначенням дати та часу публікації. У разі оновлення інформації

додається маркер «оновлено» або «доповнено», що забезпечує читачеві доступ до найсвіжіших даних [39].

Гіпертекстова організація матеріалів є ключовою перевагою інтернет-новин. Вона дозволяє користувачеві самостійно обирати, які повідомлення читати, уникати інформаційного перевантаження та формувати повну картину подій, переходячи за гіперпосиланнями на інші матеріали. Це демократизує доступ до інформації, оскільки користувач може обирати не лише потрібні йому новини, але й звертатися до матеріалів інших видань для отримання альтернативної точки зору.

Структурно інтернет-новини зазвичай організовані за принципом «перевернутої піраміди». Це означає, що найбільш важлива інформація розміщується на початку тексту (у заголовку та лід-абзаці), а далі подаються деталі. Такий підхід, запозичений із західної теорії журналістики, забезпечує зручність сприйняття контенту в умовах високої інформаційної насиченості.

Крім того, важливим елементом подачі новин є акцент на візуальному оформленні. Виділення ключових слів кольором, іншим шрифтом або гіперпосиланнями, а також використання заголовків і підзаголовків полегшує сприйняття інформації. Водночас стрічки новин дозволяють читачам швидко орієнтуватися у великому обсязі матеріалів і знаходити найактуальніші повідомлення.

Таким чином, інтернет-новини характеризуються високим рівнем адаптивності до потреб користувачів завдяки їх гіпертекстовій структурі, ефективній організації контенту та візуальному оформленню. Ці особливості роблять їх важливим елементом сучасного інформаційного простору.

Інтернет-видання використовують гіпертекстові заголовки як основний засіб анонсування матеріалів на головній сторінці. Ці заголовки мають високу інформаційну насиченість і часто подаються у вигляді завершених коротких повідомлень-хронік або так званих «жорстких новин». Читач може перейти за гіперпосиланням до повного тексту новини, якщо заголовок зацікавить його



змістом. Тож, заголовки виконують важливу роль не тільки як інформативні елементи, але й як засоби привернення уваги, що визначають вибір користувача.

Окремим елементом онлайн-новин є лід – короткий вступний абзац, який виділяється шрифтом і слугує для уточнення інформації заголовка або її конкретизації. Ліди можуть містити інтригуючу подробицю, яскраву деталь або навіть риторичне запитання, що залежить від цілей журналіста та характеру новини. Читання новин в інтернет-виданнях зазвичай відбувається у три етапи: ознайомлення із заголовками на головній сторінці, перегляд заголовків з лідами у розділі новин і, нарешті, читання повного тексту публікації. Саме на етапі читання лідів читач приймає рішення про необхідність ознайомлення з деталями.

Ще одним важливим елементом організації контенту є прев'ю, яке, за спостереженнями Тонкіх І., виконує кілька функцій. На відміну від свого початкового значення в інформатиці, де прев'ю позначає зменшене зображення для попереднього перегляду, в інтернет-журналістиці прев'ю включає текстову складову: заголовок і лід-анонс. Формат прев'ю дозволяє розміщувати на головній сторінці декілька анонсів ключових матеріалів, забезпечуючи економію простору і часу користувача. Водночас динамічні форми прев'ю, такі як слайд-шоу, завдяки своїй візуальній привабливості, ефективніше привертають увагу.

Прев'ю в інтернет-медіа виконує важливі інформаційно-рекламні та прагматичні функції, серед яких формування бажання користувача ознайомитися з повним текстом публікації та стимулювання його переходу за гіперпосиланням. Крім того, воно сприяє економії ресурсів, дозволяючи швидко переглядати декілька матеріалів одночасно. Завдяки інтеграції з іншими елементами структури новин – заголовками та лідами – прев'ю стає одним із ключових елементів сучасної інтернет-журналістики.

Можна стверджувати, що сучасні інтернет-видання активно використовують інтерактивні й мультимедійні технології, адаптуючи інформаційний контент до потреб читачів і забезпечуючи зручність доступу до матеріалів.

Отже, жанрова структура онлайн-медіа є динамічною, поєднуючи традиційні жанри журналістики з новими формами подачі інформації, породженими цифровими технологіями. Класичні жанри, такі як новина, репортаж, інтерв'ю та аналітична стаття, адаптувалися до вимог ІЖ зазнавши значних трансформацій. Вони зберігають свою роль, проте використовують мультимедійні елементи, інтерактивність і можливості миттєвого реагування, що робить їх більш динамічними та привабливими для сучасної аудиторії. Паралельно, онлайн-середовище сприяло появі нових жанрів, таких як блоги, подкасти, відеоблоги, лонґіди, сторітелінги та інфографіка, що не лише розширюють межі традиційної журналістики, а й змінюють спосіб сприйняття контенту. Інтернет-журналістика забезпечує ширші можливості для персоналізації, багатоплатформності й залучення аудиторії, що робить її ключовим компонентом сучасного медіапростору.

### **1.3. Поширення фейкових новин про авіацію в контексті російсько-української війни в онлайн-медіа**

Трансформація медіа у цифрову площину, зокрема розвиток онлайн-медіа, суттєво змінила характер інформаційного середовища. Разом із позитивними аспектами, такими як доступність, інтерактивність та швидкість поширення інформації, зросли ризики, пов'язані з маніпуляцією суспільною думкою та поширенням недостовірної інформації. Онлайн-медіа стали значно вразливішими до проникнення пропаганди противника, оскільки відкритість платформ і швидкість передачі даних дозволяють розповсюджувати ідеологічно мотивовані чи маніпулятивні повідомлення майже миттєво.

Однією з ключових загроз у цьому контексті є поширення фейкових матеріалів. Здатність будь-якого користувача створювати і публікувати контент у мережі призводить до розмивання меж між професійною журналістикою та аматорськими публікаціями. Відсутність чіткого контролю якості та перевірки джерел сприяє поширенню неправдивої інформації, що може дезінформувати громадськість, викликати паніку чи навіть впливати на політичні й економічні процеси.

Окрім того, онлайн-медіа нерідко використовуються як платформа для створення і поширення пропагандистських меседжів. Відсутність прозорості щодо авторства матеріалів і значний вплив анонімності в Інтернеті дозволяють ворожим силам маніпулювати аудиторією. Завдяки алгоритмам соціальних мереж та інших цифрових платформ такі матеріали можуть швидко досягати широкого охоплення, посилюючи ефект пропаганди чи дезінформації.

Цифрове середовище також надає простір для автоматизованої генерації фейкових новин за допомогою алгоритмів штучного інтелекту. Ця технологія дозволяє створювати неправдиві, але дуже правдоподібні матеріали, які складно відрізнити від реальних. Таким чином, онлайн-медіа стають не лише простором для поширення фейків, а й полем для технологічних експериментів із дезінформацією, що підриває довіру до медіа загалом.

Поширення фейкових новин про авіаційні події стало значним викликом для українських онлайн-медіа в умовах російсько-української війни. Дезінформація у сфері авіації, особливо в контексті бойових дій, активно використовується для маніпуляції громадською думкою та впливу на моральний стан населення. Фейки про авіаційні втрати, знищення ключових об'єктів або вигадані досягнення використовуються агресором для формування негативного образу українських Повітряних сил і підриву довіри до офіційних джерел інформації. У боротьбі з цими загрозами українські медіа дедалі частіше звертаються до фактчекінгу, пояснювальних матеріалів та аналітики, щоб протистояти маніпуляціям і забезпечити аудиторію перевіреними даними.

Одним із прикладів інформаційних маніпуляцій є поширення фейкових новин, що спрямовані на дестабілізацію відносин України з її міжнародними партнерами, зокрема з Сполученими Штатами Америки. Один із таких випадків пов'язаний із поширенням неправдивої інформації про графіті, що нібито з'явилося у місті Арлінгтон, де розташований Пентагон. Проросійські джерела активно розповсюджували «новину» про те, що на графіті був зображений винищувач F-16, втрачений в Україні, з підписом: «Чи це те, за що ми платимо?», що мало на меті поставити під сумнів підтримку України з боку американських платників податків.

Аналіз цього випадку, проведений проектом StopFake, підтвердив, що інформація є фейком: скріншоти із західних видань, таких як Fox News, CNN та New York Post, що нібито підтверджували цю новину, були підробленими. Вони не відповідали жодним справжнім публікаціям, оскільки пошук за заголовками на офіційних сайтах цих видань не дав жодних результатів. Крім того, жодне інше авторитетне медіа не підтверджувало появи такого графіті, що ще раз доводить навмисність маніпуляції [47].

Фактчекінг також встановив, що графіті, яке приписували відомим бразильським вуличним художникам OSGEMEOS, насправді не могло належати їм. Ці художники мають індивідуальний стиль, який вирізняється сюрреалістичними сюжетами, а не коментарями на актуальні політичні події. Жодного зображення, схожого на фейкове графіті, не було знайдено на офіційних сторінках OSGEMEOS в Інтернеті чи соціальних мережах. Це вкотре підтверджує відсутність реальних доказів та цілеспрямованість інформаційної маніпуляції.

Крім того, контекст повідомлення включав згадку про реальну втрату винищувача F-16, пілотованого Олексієм «Мунфішем» Месем, що загинув під час виконання бойового завдання. У фейкових матеріалах ця подія була спотворена для створення емоційно забарвленого наративу. Зокрема, у повідомленнях робився акцент на «дружньому вогні» з боку американського

комплексу Patriot, який нібито збив F-16, хоч ця версія була спростована американськими військовими посадовцями, що надавали інформацію The New York Times. Це свідчить про використання справжніх подій для маніпуляцій з метою посіяти сумніви серед західної аудиторії щодо доцільності надання допомоги Україні (Додаток А).

Другий приклад інформаційної маніпуляції, спрямованої на дискредитацію України, пов'язаний із фейковим повідомленням про нібито передачу Україною безпілотників радикальному ісламістському угрупованню в Сирії в обмін на військовий загін [45]. Проросійські медіа, посилаючись на «джерела у сирійській опозиції», розповсюджували цю інформацію, не надаючи жодних підтверджуючих фактів. Згідно з аналізом Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки України, ці заяви є безпідставними та мають на меті підірвати репутацію України в очах міжнародної спільноти, намагаючись створити хибний образ підтримки Україною тероризму (Додаток Б).

Насправді Росія сама активно вербує найманців із Сирії, використовуючи схему обіцянок високих зарплат, громадянства та «роботи» у нафтодобувних регіонах. За даними Головного управління розвідки України, сирійські найманці, яких Росія залучає до війни проти України, зазнають значних втрат у боях, часто беручи участь у так званих «м'ясних штурмах» на передовій. Тобто, звинувачення, які поширюють проросійські джерела, є класичним прикладом інформаційної маніпуляції за принципом проєкції, коли Росія приписує Україні власні дії.

Поширення фейкової інформації про ймовірну співпрацю України з радикальними угрупованнями є частиною масштабної стратегії російської пропаганди. Такий фейк має на меті не лише зіпсувати відносини України з міжнародними партнерами, але й посіяти недовіру до українського уряду серед населення. Використовуючи звинувачення у співпраці з терористичними

організаціями, Росія намагається створити образ України як держави, яка вдається до неприпустимих заходів задля збереження своєї незалежності.

Ще одним прикладом дезінформації, спрямованої на послаблення міжнародної підтримки України, є фейкові повідомлення про нібито знищення чотирьох винищувачів F-16 унаслідок «несподіваного ракетного удару». Цю новину, опубліковану 26 вересня 2024 року в проросійських телеграм-каналах, поширювали без надання доказів чи будь-яких підтверджень. Центр протидії дезінформації при РНБО відразу спростував інформацію, наголосивши, що відсутність фактів свідчить про її неправдивість та маніпулятивний характер [36].

Основною метою поширення таких фейків є створення ілюзії неефективності західної військової техніки та зниження рівня довіри до підтримки України країнами Заходу. Використовуючи меседж про нібито значні втрати F-16, російська пропаганда намагається підірвати впевненість українців і західної аудиторії у надійності наданого військового обладнання, тим самим підсилюючи сумніви в успішності військової допомоги. Примітно, що подібні повідомлення почали з'являтися ще до фактичної передачі F-16 Україні, що свідчить про заздалегідь сплановану дезінформаційну кампанію.

Останнім прикладом дезінформації, націленої на створення недовіри до міжнародної підтримки України, є фейкове повідомлення про загибель кадрового військового ВПС США на аеродромі в Старокостянтинові [25]. Російські пропагандистські канали 26 вересня 2024 року поширили повідомлення про загибель американського військового унаслідок ракетного удару, додаючи публікацію нібито його дружини «Melanie Malwin-Parker». Однак фактчекери з VoxCheck встановили, що цей акаунт не існує, а використане фото має явні ознаки редагування.

Фейковий допис «Melanie Malwin-Parker» мав геолокацію на авіабазі Altus Air Force Base в Оклахомі, яка спеціалізується на військово-транспортній та заправній авіації й не має винищувачів F-16. Це вказує на недостовірність

заяв, що винищувачі з цієї бази нібито потребували участі фахівця на українському аеродромі. Залучення цієї теми до пропаганди демонструє, як російська дезінформація використовує вигадані історії про «іноземних найманців», аби підживити страхи і недовіру до західної допомоги (Додаток В).

Поширення фейкових новин про авіаційні події в контексті російсько-української війни стало важливою складовою частиною інформаційної війни, спрямованою на підрив морального духу українського населення та дискредитацію міжнародної підтримки України. Дезінформація про авіаційні втрати, вигадані досягнення та події використовуються для маніпулювання громадською думкою як усередині країни, так і за її межами, що свідчить про стратегічну важливість авіаційних тем в інформаційній боротьбі. Особливу загрозу становлять фейкові новини, що спотворюють реальні події, такі як авіаційні катастрофи або взаємодія з міжнародними партнерами, намагаючись створити негативний імідж України та посіяти сумніви серед союзників.

Приклади фейкових новин, зокрема маніпуляції навколо графіті в Арлінгтоні, передачі безпілотників радикальним угрупованням чи знищення винищувачів F-16, демонструють систематичне використання пропаганди для впливу на зовнішньополітичні відносини та внутрішнє ставлення до уряду України. Ці фейки не тільки вводять в оману аудиторію, але й сприяють формуванню хибних наративів про підтримку тероризму та ефективність військової техніки, що може значно послабити міжнародну підтримку.

Зважаючи на масштабність інформаційної загрози, українські медіа відповідають на ці виклики через інструменти фактчекінгу, аналітики та пояснювальних матеріалів. Зміцнення механізмів перевірки фактів та оперативне спростування фейків є необхідними для збереження довіри громадськості та партнерів до правдивості повідомлень, що стосуються авіаційних подій в умовах війни.

Таким чином, боротьба з дезінформацією, що використовує авіаційні теми, є не тільки питанням інформаційної безпеки, але й важливим елементом забезпечення національної стабільності та міжнародної солідарності.

### **Висновок до розділу 1**

Онлайн-медіа зробили жанрове різноманіття більш динамічним та гнучким. Традиційні жанри, такі як новина чи інтерв'ю, тепер адаптуються під вимоги цифрових платформ, що робить їх інтерактивними та візуально привабливими. Одночасно з цим з'явилися нові жанри, які створюють нові можливості для взаємодії з аудиторією, формуючи нові типи медіаспоживання.

Жанрова система журналістики зазнала суттєвих змін під впливом цифрових технологій. Класичний поділ на інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні жанри, що визначав журналістику протягом століть, адаптувався до нових умов медіапростору. Онлайн-журналістика пропонує гібридні жанри, які поєднують риси кількох класичних жанрів, що дозволяє оперативно та водночас емоційно доносити інформацію до аудиторії. Такі жанри, як репортаж і стаття, збагачуються мультимедійними елементами, розширюючи можливості журналістів у передачі інформації.

Історичний розвиток авіаційної тематики у медіа відображає тісний зв'язок між технічними досягненнями та суспільним інтересом. З часів перших польотів брати Райт авіація завжди була об'єктом уваги медіа, що виражалося у репортажах, аналітичних статтях і військових хроніках. Сучасна журналістика все більше звертається до тем безпеки, екології та інновацій в авіаційній галузі, що відображає нові пріоритети суспільства в епоху глобалізації та цифровізації.

Трансформація жанрової системи відбулася під впливом нових можливостей інтернету. Онлайн-медіа забезпечили миттєвий доступ до інформації, що призвело до розвитку жанрів, орієнтованих на інтерактивність та мультимедійність. З'явилися нові формати, такі як блоги, влоги, подкасти та



лонгріди, які не лише передають інформацію, а й дозволяють аудиторії активно взаємодіяти з контентом.

Крім того, розширення аудиторії в інтернет-просторі стимулювало розвиток персоналізованого контенту. Нішеві видання та спеціалізовані авіаційні ресурси тепер можуть створювати контент, орієнтований на конкретні групи користувачів, що дозволяє значно підвищити ефективність комунікації.

Інтерактивність стала ще однією ключовою рисою сучасної журналістики, що дозволяє глибше залучати аудиторію до медійних процесів. Коментарі в режимі реального часу, соціальні мережі та мультимедійні формати створюють нові можливості для формування громадської думки.

У підсумку, жанрова система журналістики значно трансформувалася під впливом цифрових технологій, що відкриває нові можливості для створення та поширення медіаконтенту. Сучасна журналістика стає більш гнучкою, інтерактивною та орієнтованою на нішеві аудиторії, що дозволяє їй ефективніше відповідати на виклики інформаційного суспільства.

## РОЗДІЛ 2

### АНАЛІЗ ЖАНРОВИХ ТА ОБРАЗНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИСВІТЛЕННЯ АВІАЦІЙНОЇ ТЕМАТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ

#### **2.1. Авіаційна тематика у медіа просторі: історичний контекст, сучасні тенденції та жанрові особливості**

Авіаційна тематика завжди мала важливе місце у медіапросторі, особливо в контексті розвитку технологій і транспортних можливостей людства. Від перших повідомлень про польоти до сучасних висвітлень інновацій у космічній та авіаційній галузях, журналістика постійно віддзеркалювала етапи розвитку цієї сфери. Історично авіаційна тематика асоціювалася з науковими відкриттями, національним престижем і стратегічними цілями, через що вона часто мала інформаційно-аналітичний характер і використовувала популярні жанри репортажу, новин і аналітичних статей. Однак із розвитком цифрових медіа і збільшенням доступу до авіаційних подій, висвітлення цієї теми значно розширилося. У сучасному медіапросторі авіація не тільки є важливим елементом технічного прогресу, але й часто стає об'єктом інтересу широкої аудиторії через свій зв'язок з туризмом, екологією та безпекою.

Це спричинило трансформацію жанрів, зокрема появу мультимедійних форматів та інтерактивного контенту, що відображає сучасні тенденції в подачі інформації.

Початковий етап розвитку авіації знайшов своє відображення у медіапросторі ще у ХХ столітті, коли вперше стали з'являтися згадки про успішні польоти. Преса того часу активно висвітлювала досягнення в авіації, таких як брати Райт, перетворюючи їх на медійних героїв. Перші польоти викликали небувалий інтерес громадськості, що знайшло відображення у

детальних репортажах та інтерв'ю з винахідниками й льотчиками, які публікувалися в газетах та журналах (Додаток Г).

З початком Першої світової війни авіація набула нової ролі, і це знайшло відображення у журналістиці. Літаки стали ключовими засобами для розвідки та бомбардувань, а медіа посилили акцент на їх військових можливостях. Преса почала активно висвітлювати нові типи літаків, тактичні маневри та героїчні подвиги льотчиків на фронті. Це сприяло зміцненню жанрів військової хроніки та аналітичних статей, де журналісти детально описували розвиток авіаційної техніки та її роль у бойових діях.

Міжвоєнний період став етапом інтенсивного розвитку цивільної авіації, що не оминула увагою й журналістика. Регулярні авіарейси та будівництво нових аеропортів відкрили перед пресою нові теми для висвітлення. У жанровому розрізі з'явилися репортажі про комфортні умови авіаперельотів та розвиток авіаінфраструктури. Разом з тим, медіа все більше звертали увагу на культурний аспект авіації, публікуючи матеріали про її вплив на сучасне життя, як у сфері подорожей, так і у впливі на масову культуру.

Друга світова війна стала черговим піком інтересу до авіації у пресі. Літаки використовувалися масово для бомбардувань, перевезень та боїв, що спричинило інтенсивне висвітлення авіаційних подій у новинах. Жанр новинних репортажів про авіацію під час війни відзначався своєю деталізацією та фокусом на подвигах льотчиків і розвитку авіаційної техніки. Крім того, роль журналістики полягала у формуванні суспільної думки щодо стратегічної важливості авіації в бойових діях.

Післявоєнний період ознаменувався не лише розвитком цивільної авіації, але й переходом до нової ери – ери реактивних літаків та космічної гонки. У цей час у журналістиці почали активно розвиватися жанри, пов'язані з науково-популярною подачею матеріалів. Зростаючий інтерес до авіації та космосу стимулював появу аналітичних статей, інтерв'ю з інженерами та пілотами, а також репортажів із запусків космічних апаратів. Медіа, зокрема друковані

видання, активно висвітлювали кожен етап космічної гонки, використовуючи жанрову гібридизацію для подання одночасно технічної та культурної інформації.

Становлення авіаційної журналістики, як окремої галузі, обумовило також зміну структури видань, що спеціалізувалися на авіації та космічних технологіях. У 1974 р. Стюарт О. видав статтю під назвою «Авіаційна журналістика», де розглядалося питання висвітлення авіабудування, виробництва в авіаційній галузі та злиття незалежних видань [24]. На думку Стюарта, укрупнення авіаційних медіа було неминучим наслідком тогочасної інформаційної політики. Більші видання мали кращий доступ до новітніх технологій та закритої інформації, що дозволяло їм надавати аудиторії не лише оперативні репортажі, але й детальні аналітичні матеріали. Це призводило до об'єднання незалежних редакцій або до їх поступового зникнення, що підсилювало монополізацію галузі на ринку медіа.

Сучасний етап розвитку авіаційної тематики у медіапросторі характеризується глибокими трансформаціями, що стали наслідком швидкого прогресу технологій і зміни потреб аудиторії. Однією з ключових тенденцій є цифровізація медіа. Якщо раніше основну роль у висвітленні авіаційних новин відігравали друковані видання та телебачення, то тепер онлайн-медіа домінують у цьому сегменті. Спеціалізовані інтернет-видання, авіаблоги та новинні портали забезпечують постійне оновлення контенту в режимі реального часу. Цифрова журналістика, зокрема, завдяки можливостям миттєвої публікації та мультимедійної подачі, дозволяє створювати більш інтерактивні матеріали, що охоплюють відеоогляди, графіки та навіть віртуальні тури.

Важливою тенденцією є персоналізація контенту, що дозволяє задовольнити потреби нішевих аудиторій. Сучасні медіа орієнтуються на певні групи користувачів, пропонуючи їм контент, що відповідає їхнім інтересам. Наприклад, зростає кількість спеціалізованих видань, присвячених історії

авіації, технічним аспектам літаків, авіаційній фотографії або моделюванню авіатехніки. Завдяки алгоритмам рекомендацій та персоналізованим розсилкам, авіаційні компанії та медіа забезпечують точніше потрапляння інформації до зацікавленої аудиторії.

Сучасний етап розвитку авіаційної тематики у медіапросторі вимагає нових підходів до подачі інформації, орієнтованої на аудиторію, яка прагне не лише фактів, а й емоційного занурення в історії. Широкі теми, пов'язані з історією та технологіями, подаються через особисті історії. Це дозволяє не тільки посилити емоційний зв'язок з читачами, але й глибше відобразити соціокультурний контекст авіаційної діяльності.

Прикладом такого підходу є стаття видання *Ukrainer*, присвячена українському авіатору Леоніду Ковальчуку. У матеріалі видання вдало використовує фотографії та відеоконтент, що документують процес створення біплана з дерева та підготовку авіатора до польотів. Ковальчук, обравши для себе прототип британського літака «Де Гевілленд», проводить аналогії з великими досягненнями світової авіації, демонструючи збереження авіаційних традицій навіть в умовах індивідуальної роботи. У результаті стаття поєднує біографічні та історико-технічні елементи, створюючи образ не лише майстра, але й авіатора, для якого авіація є невід'ємною частиною життя.

Зображення та відео Ковальчука під час роботи з літаком дозволяють аудиторії побачити, як знання та досвід, здобуті ним протягом багатьох років, втілюються в сучасному авіаційному мистецтві. Таким чином, матеріал стає не просто джерелом інформації, а й натхненням для авіаторів та ентузіастів, підкреслюючи тенденцію до персоніфікації у висвітленні авіаційних тем. У випадку *Ukrainer* такий підхід дозволяє продемонструвати загальний прогрес авіаційної сфери через призму конкретного героя, що надає матеріалу глибини та особливої унікальності [29].

Такий жанровий прийом, що базується на особистісній історії для відображення глобальних процесів, є цінним аспектом для сучасної авіаційної журналістики.

Ще однією важливою характеристикою сучасної авіаційної журналістики є розвиток громадянської журналістики. Завдяки блогам та соціальним мережам, не лише професійні журналісти, але й авіалюбителі активно діляться своїм досвідом і новинами про авіацію. Цей формат дозволяє створювати контент, орієнтований на індивідуальні враження та безпосередні відгуки про авіакомпанії, літаки або аеропорти, що створює нові можливості для формування громадської думки.

Окремий аспект авіаційної тематики в сучасному медіапросторі пов'язаний із безпекою польотів та екологічними питаннями. Медіа активно висвітлюють розслідування авіакатастроф, що викликає значний резонанс у суспільстві. Журналістика в таких випадках зосереджується на аналізі причин аварій та рекомендаціях щодо поліпшення стандартів безпеки. Окрім того, зростає інтерес до теми впливу авіації на навколишнє середовище. Нові медіа часто публікують матеріали про розвиток екологічно чистих літаків, пошук альтернативних видів палива та заходи зниження викидів шкідливих речовин в атмосферу.

Значну роль у сучасному медіапросторі України відіграють соціальні мережі, які, хоч і не є класичними журналістськими майданчиками, дедалі більше стають джерелом новин для широких мас. За даними соціологічного опитування «Медіаспоживання українців: третій рік повномасштабної війни», проведеного на замовлення громадянської мережі ОПОРА, 73,4% українців використовують соцмережі як джерело новин. Попри незначне зниження цього показника (на 4,5% порівняно з попереднім роком), соціальні медіа залишаються основним каналом отримання інформації для українців, особливо в умовах швидкої зміни подій та інформаційних викликів [31].

Найпопулярнішою платформою для новин є Telegram, яку використовує 78,1% українців. Telegram вирізняється серед інших соцмереж своєю анонімністю, зручністю та політичним плюралізмом. Ця платформа дозволяє користувачам знаходити різні точки зору та доступ до нецензурованої інформації, що є особливо цінним в умовах війни, коли суспільний інтерес до новинних матеріалів особливо високий. Інші популярні соцмережі, такі як YouTube (59,5%) та Facebook (44,6%), також мають своїх стабільних користувачів, однак вони поступаються Telegram за частотою використання у якості новинного джерела. Це пояснюється можливістю Telegram оперативно передавати інформацію, а також зручністю його інтерфейсу для швидкого обміну текстовими повідомленнями, відео та фото, які можуть поширюватися без істотних обмежень.

Також не менш важливим джерелом інформації стали Instagram (29,6%) та TikTok (26,8%), особливо серед молоді. На цих платформах користувачі мають можливість споживати новини у вигляді коротких відео, що є оптимальним форматом для мобільних пристроїв і дозволяє швидко охоплювати широку аудиторію. Ці особливості роблять соцмережі не лише зручними каналами для отримання інформації, а й платформами, де новини часто поєднуються з візуальним контентом та персональними реакціями користувачів, що сприяє їх швидкому поширенню.

Соцмережі відіграють роль не лише як джерела інформації, але й як платформи для формування громадської думки, де різноманітність джерел та свобода вибору тем забезпечують доступ до більш повної картини подій. Особливо важливо це для українського авіаційного сектору, оскільки новини про безпеку польотів, умови обслуговування та зручність авіаподорожей отримують миттєве поширення та широкий резонанс серед користувачів Telegram та інших соціальних мереж.

Своєю чергою Телеграм стає дедалі важливішим майданчиком для поширення воєнної авіаційної інформації, яка має великий суспільний резонанс

на тлі російсько-української війни. В умовах війни, коли потреба в актуальних новинах та коментарях зростає, соціальні мережі, зокрема Телеграм, задовольняють попит аудиторії на швидкий доступ до новин про події на фронті. Телеграм-канали, незважаючи на те, що формально не належать до класичних журналістських майданчиків, створюють унікальну інформаційну екосистему для воєнної журналістики, зокрема для авіаційної тематики, яка має особливе значення у контексті війни.

Одним із прикладів є російський Телеграм-канал «Fighterbomber», що представляє себе як ресурс з авіаційної тематики, ведений «колишнім льотчиком-бомбардувальником». Канал поширює матеріали про сучасні авіаційні технології, здебільшого російські та китайські, і водночас висвітлює інформацію про збиті літаки обох сторін. Публікації з «Fighterbomber» викликають неабиякий резонанс у російському та українському інформаційному просторі, стаючи приводом для обговорень і навіть сатиричних мемів. Зокрема, на цьому каналі кожна звістка про загибель російських пілотів супроводжується фразою «вічного польоту браття», яка сприймається українською аудиторією з певною сатиричною ноткою. В українських Телеграм-каналах та медіа цей вислів трансформується у «вечнольоти», що вживається для позначення збитих російських літаків, які більше не повернуться на поле бою. Цей мем набув популярності через свою особливу символіку і став вираженням підтримки українських сил протиповітряної оборони, які завдають значних втрат ворогові.

Унікальність авіаційної тематики в інформаційному просторі полягає в тому, що вона концентрує увагу суспільства на результатах повітряного протистояння. Особливе ставлення до авіації пояснюється також тим, що, попри значно менший військовий авіаційний потенціал, Україна ефективно протидіє Росії у повітрі. Збиття російських літаків і вертольотів сприймається як значне досягнення і символ опору, адже кожен ворожий літак є серйозною загрозою для українських міст, інфраструктури та збройних сил.



Українські ресурси також активно використовують Телеграм для висвітлення авіаційних подій. Незважаючи на рекомендацію Національного координаційного центру кібербезпеки обмежити використання Телеграму в органах державної влади, військових структурах та на об'єктах критичної інфраструктури, платформа залишається ключовим джерелом інформації для широкого загалу. Командування Повітряних Сил України регулярно публікує у Телеграмі офіційні зведення, зокрема інформацію про збиті повітряні цілі за добу. Такі зведення є важливою частиною воєнної журналістики, надаючи суспільству актуальну інформацію про хід протиповітряної оборони, що підтримує моральний дух населення та зміцнює довіру до українських військових.

Більше того, український сегмент Телеграму створює навколовоєнний інформаційний простір, де користувачі мають змогу отримувати оперативну інформацію про перебіг бойових дій, а також авіаційні події. Українські телеграм-канали часто публікують матеріали, які не можна знайти на інших платформах, у тому числі кадри збитих літаків, фото і відео з місць подій, думки та коментарі експертів. Це робить Телеграм важливим інструментом для авіаційної журналістики в Україні, який відповідає на потребу аудиторії в достовірній та швидкій інформації, особливо у воєнний час.

Сучасні тенденції в авіаційній журналістиці також передбачають значну роль відеоконтенту та мультимедійної подачі матеріалу. Окрім традиційних текстових публікацій, дедалі частіше використовуються відеорепортажі з аеропортів, огляди літаків, інтерв'ю з експертами галузі. Цей формат дозволяє не тільки краще передати технічні деталі, але й викликати більше емоційне залучення аудиторії. Відеоконтент стає основою інтерактивної журналістики, що підвищує рівень взаємодії з користувачами, особливо у молодих поколіннях, які надають перевагу візуальному сприйняттю інформації.

У контексті цифрової трансформації також змінюються форми розповсюдження новин. Багато авіаційних подій висвітлюються в режимі

реального часу через стріми в соціальних мережах або на платформах відеохостингу. Так, великі авіаційні шоу, презентації нових моделей літаків або навіть екстрені новини про авіакатастрофи можуть транслюватися онлайн, забезпечуючи максимально швидке інформування аудиторії.

Інтерактивність у сучасній журналістиці також проявляється через такі формати, як віртуальні тури по кабінах літаків або аеропортах, інтерактивні інфографіки про технічні характеристики літаків, а також онлайн-симулятори польотів. Це дозволяє не просто подавати сухі факти, а створювати для користувача можливість зануритися у світ авіації, що збільшує його залученість та інтерес.

Окрім того, важливу роль відіграє активне висвітлення інновацій у галузі авіації, таких як дрони, гібридні та електричні літаки, а також нові методи управління повітряним рухом. Ці теми не лише стають основою для новин, але й формують новий вектор дискусій у медіа щодо майбутнього авіаційної галузі. З розвитком безпілотної авіації журналістика стикається з новими викликами у контексті висвітлення технологічних проривів, їх впливу на безпеку та правові аспекти використання дронів.

Таким чином, авіаційна тематика у медіапросторі пройшла значний шлях розвитку, від перших резонансних репортажів про польоти братів Райт до сучасної мультимедійної та інтерактивної журналістики. В історичному контексті авіація завжди викликала великий інтерес у пресі, відображаючи ключові події як у воєнному, так і в мирному часі. Сучасні тенденції демонструють перехід до цифрових форматів, зокрема, активне використання онлайн-видань, соціальних мереж та відеоконтенту. Гнучкість подачі інформації, інтерактивність та персоналізація контенту дозволяють медіа ефективно адаптуватися до нових потреб аудиторії. Разом з тим, висвітлення авіакатастроф, інновацій та питань безпеки й екології є важливими аспектами сучасної авіаційної журналістики, яка продовжує формувати громадську думку

та підтримувати високий інтерес до авіаційної тематики в глобальному інформаційному просторі.

## **2.2. Формування образів-легенд української авіації в онлайн-медіа**

У контексті жанрової структури журналістських матеріалів авіаційної тематики стилістичні особливості відіграють надзвичайно важливу роль. Вони виступають не лише як індикатори жанру, але й впливають на форму подачі матеріалу, визначаючи його художню чи інформативну спрямованість. Стилiстичні прийоми, такі як метафори, порівняння, епітети та використання емоційно забарвленої лексики, дозволяють адаптувати складні технічні аспекти до ширшої аудиторії, зберігаючи при цьому жанрову ідентичність тексту.

Особливої популярності у журналістиці авіаційної тематики набули жанри художньої журналістики, зокрема нариси та портретні нариси. Їхня популярність пояснюється можливістю вільного використання широкого спектра стилістичних засобів, що сприяє яскравій і образній подачі матеріалу. Наприклад, у портретних нарисах часто використовується деталізація, метафоричне описання професійних рис героїв, що допомагає акцентувати увагу на людських історіях у контексті авіації, одночасно зберігаючи зв'язок із технічними чи історичними аспектами.

Художні жанри також дозволяють створювати багатовимірний образ авіаційної тематики, поєднуючи технічну складність із гуманітарним підходом до висвітлення подій чи персоналій. Наприклад, у нарисах використання описових засобів допомагає формувати уявлення про авіацію як про сферу, що поєднує науку, технології й людську відвагу. Це сприяє популяризації теми серед різних аудиторій і формуванню позитивного ставлення до професії.

Таким чином, стилістичні особливості жанрів художньої журналістики у сфері авіаційної тематики є не лише засобом вираження, а й важливим інструментом формування глибоких і багатогранних текстів. Вони дозволяють

адаптувати складний зміст до потреб читача, зберігаючи жанрову і стилістичну автентичність, що забезпечує високу ефективність комунікації.

Формування образів-легенд української авіації в онлайн-медіа стало важливою складовою національного інформаційного простору, особливо в умовах війни. Ці медійні образи, часто засновані на реальних подіях та особистостях, виконують функцію піднесення морального духу та формування патріотичних настроїв у суспільстві. Українські онлайн-медіа активно створюють і підтримують легенди про героїчні вчинки українських пілотів, використовуючи різноманітні жанри журналістики – від новинних статей і репортажів до документальних фільмів і аналітичних матеріалів. Такі образи стають символами мужності й професіоналізму, сприяючи зміцненню національної ідентичності та підтримуючи бойовий дух як серед військових, так і серед цивільного населення.

Образ «Привида Києва» став знаковим для сучасної української медійної культури, символізуючи стійкість і мужність українських льотчиків у протистоянні російській агресії. Цей образ увійшов у масову свідомість як легенда про пілота-аса, який нібито знищив десятки ворожих літаків, захищаючи небо столиці. Медіа активно підтримали цей наратив у перші дні війни, створюючи ефект супергероя, що не тільки надихає націю, але й сприяє підвищенню морального духу Збройних сил України. Однак образ виявився не просто історією про одного пілота, а міфом, що уособлює боротьбу цілої авіабригади, яка захищає Україну від агресора.

Значну увагу до постаті «Привида Києва» спровокувала необхідність підтримки бойового духу населення та військових у перші, надскладні тижні повномасштабної війни. Легенда про пілота, який збив більше 40 російських літаків, з'явилася в медіа та соціальних мережах, закріплюючись як маркер непереможності та хоробрості українських льотчиків. Поширення історії про «Привида Києва» збіглося з заявами українських військових посадовців і матеріалами Міністерства оборони України, які, попри міфічний характер

історії, підтверджували наявність такого героя. Цей образ отримав підтримку навіть через символічні предмети, як-от нашивки, значки та поштові марки.

У певний момент Повітряні сили України заявили, що «Привид Києва» – це збірний образ пілотів, а не одна конкретна особа, як багато хто вважав на початку. Офіційне пояснення, опубліковане у Facebook, закликала до інформаційної гігієни, наголошуючи, що «Привид Києва» – це символ хоробрості, який репрезентує всі сили, що боронять небо над Україною [42]. Історія перетворилася на втілення військової мужності, заснованої на реальних подвигах, але представленій через призму народної легенди. Цей персонаж став символом, який об'єднує не лише військових, але й цивільне населення, що надало йому надзвичайної популярності в суспільстві.

Історія про «Привида Києва» привернула також увагу міжнародних медіа, ставши одним із найвідоміших прикладів сучасної військової пропаганди для піднесення духу. Впливові західні видання, такі як BBC, аналізували його роль як засіб моральної підтримки та психологічного впливу. Експерти, зокрема військовий історик Михайло Жирохов, зазначали, що таке піднесення духу критично важливе для країни з меншою армією, яка стикається з численною та технічно озброєною армією агресора [33].

Образ «Привида Києва» набув своєї популярності не лише завдяки анонімному льотчику-асу, а й завдяки реальним історіям героїчних пілотів, які стали втіленням непереможності українських Повітряних сил. Серед них – полковник Валентин Коренчук, відомий під позивним «Бджоляр». Його історія тісно переплітається з формуванням легенди «Привида Києва», яка зародилася ще з перших днів повномасштабного вторгнення, коли українські пілоти стали на захист неба над столицею.

Коренчук, пілот 40-ї бригади тактичної авіації, разом з іншими льотчиками зумів зробити те, що здавалося неможливим: забезпечити повітряний захист Києва, навіть коли російська армія впевнено заявляла про повне знищення української авіації. 24 лютого 2022 року, коли російські

війська атакували стратегічні об'єкти України, у медіа поширилися повідомлення про нібито знищений аеродром під Васильковом, де базувалася бригада Коренчука. Це, однак, було частиною інформаційно-психологічної операції, яка дозволила українським пілотам зберегти техніку, зберегти життя особового складу та підготуватися до наступних боїв.

Перші вильоти Коренчука на захист Києва стали значною подією як для українського суспільства, так і для ворога. Під час одного з таких вильотів український пілот вразив російських льотчиків, здійснивши ближній маневрений бій з російськими винищувачами Су-25, що атакували місто. Не маючи можливості застосувати зброю, Коренчук витиснув ворога з повітряного простору, буквально «притиснувши» його літак до землі, де він зазнав краху. Ця подія увійшла в історію авіації як унікальний повітряний бій, проведений без жодного пострілу.

Такі подвиги стали основою для міфологізації 40-ї бригади тактичної авіації, яку почали називати «Привидами Києва». Їхні раптові появи та успішні атаки на ворога створювали враження, що українська авіація знищена лише на папері, а в реальності здатна чинити серйозний опір. Цей образ підсилював моральний дух як військових, так і цивільного населення, формуючи сильний символ боротьби за незалежність.

Полковник Коренчук, його бойові вильоти і майстерність у повітряних боях слугували прикладом непохитності українських Повітряних сил. «Бджоляр» разом із колегами показав, що, навіть маючи значно менше ресурсів, українська авіація здатна не лише захищати свою землю, але й здобувати перемоги. Легенда про «Привида Києва», створена медіа і підтримана самими пілотами, перетворилася на унікальний приклад сучасної міфотворчості, що підсилює патріотизм у воєнний час.

Закріплення назви «Привиди Києва» за бригадою було не лише символічним, а й важливим кроком для закріплення образу незламності. У

серпні 2024 року назву офіційно було визнано, що підкреслює внесок пілотів цієї авіабригади у захист України [34].

Серед тих, кого вважали легендарним «Привидом Києва», також був відомий пілот-винищувач Андрій Пільщиков, відомий під позивним «Джус». Його шлях до авіації почався ще з дитинства, коли він мріяв про небо та цікавився авіацією, фотографуючи літаки на аеродромах Харкова. Така пристрасть привела його не лише до професійної служби, а й до заснування кадетського центру для молоді, де він прагнув залучати нове покоління українських пілотів.

З початком повномасштабного вторгнення Андрій «Джус» Пільщиков, попри те, що залишив службу у 2021 році, добровільно повернувся до авіації, ставши одним з облич боротьби України за незалежність. На початку вторгнення він тимчасово займався обороною аеродрому, а згодом повернувся до бойових польотів. У цей час історія «Привида Києва» набула величезної популярності як символ мужності та захисту столиці від ворожих атак. Легенда про невідомого аса, який нібито знищив десятки ворожих літаків, почала активно розповсюджуватися в соціальних мережах та медіа, а образ героя, здатного самотійно змінити хід подій, підсилював бойовий дух нації.

Андрій Пільщиков відіграв важливу роль у формуванні громадської думки про потребу модернізації українських Повітряних сил. Його особисті виступи та інтерв'ю мали великий вплив на міжнародну підтримку України, особливо в питаннях постачання сучасного озброєння. Його харизматичність, відданість та професіоналізм підкорили іноземних партнерів, сприяючи формуванню образу сучасного українського військового пілота.

Попри те, що легенда про «Привида Києва» з часом набула міфічних рис і була визнана збірним образом, Андрій залишався символом цієї боротьби. Він не лише втілював ідею національної героїки, але й надавав їй особистісного, людяного виміру. Уособлюючи дух боротьби, «Джус» виступав за оновлення та

декомунізацію авіації, наголошуючи на важливості адаптації українських Повітряних сил до стандартів НАТО [30].

Історія «Привида Києва» стала яскравим прикладом формування сучасного медійного міфу, який одночасно є відображенням реальних подій і символічним образом національного спротиву. Завдяки українським онлайн-медіа легенда про відважного пілота, що захищає столицю, не лише підтримала моральний дух нації в критичний момент, але й викликала широку міжнародну підтримку. Складений з окремих героїчних історій, таких як подвиги Валентина Коренчука та Андрія Пільщикова, цей образ поєднав патріотичні почуття українців, спонукавши суспільство та армію до єдності. Легенда про «Привида Києва» – це не лише історія про одного льотчика, а уособлення стійкості української авіації, здатної протистояти численнішому ворогу, надихаючи народ і формуючи новий етап національної міфології в умовах війни.

### **2.3. Особливості використання стилістичних засобів у публікаціях на авіаційну тематику під час війни**

У період воєнного конфлікту журналістські матеріали на авіаційну тематику набувають особливих відтінків, адже вони покликані не лише інформувати, але й впливати на емоційне сприйняття читачів. Прагнучи висвітлити події правдиво й водночас посилити емоційний вплив, автори вдало використовують різні стилістичні засоби – метафори, епітети, порівняння тощо. Вони допомагають створити унікальний образ ситуацій, пов'язаних із авіацією, підкреслюючи як силу, так і драматизм обставин. Цей підхід формує нові смислові акценти і глибше занурює аудиторію в контекст війни.

Варто зазначити, інформаційні та аналітичні жанри журналістики зазвичай спрямовані на чітке та максимально об'єктивне передання фактів, тому їхній стиль написання є стриманим та нейтральним. У таких матеріалах автори віддають перевагу загальноновживаним словам і термінам, що забезпечує легке сприйняття тексту широкою аудиторією. Навіть при висвітленні складних



тем, як-от авіація, вони уникають надмірного використання специфічної лексики, оскільки головна мета таких жанрів – передати суть подій без зайвих емоційних нашарувань чи стилістичних прикрас.

Натомість художні жанри дозволяють вільніше користуватися мовними засобами, зокрема авіаційною термінологією, для створення певної атмосфери й підсилення образності тексту. Спеціальна лексика тут слугує не лише для точності опису, але й для акцентування на ключових моментах і символах, пов'язаних із темою. У художніх жанрах терміни з авіаційної сфери, такі як назви літальних апаратів, маневри чи інструменти, стають потужним інструментом для передання настрою, що дозволяє аудиторії глибше відчувати драматизм чи героїзм зображених подій. Таким чином, художні жанри створюють образний простір, у якому авіаційна тематика постає багатогранною та емоційно насиченою.

Розглянемо особливості використання стилістичних засобів у публікаціях на авіаційну тематику на прикладі портретних нарисів про українських військових льотчиків.

Аналіз стилістичних засобів у матеріалі «Треба бути дуже відважним, щоб виходити проти 2-3 ворожих літаків» про льотчика-винищувача Степана Тарабалку дозволяє розглянути, як через текст підсилюється емоційний вплив на читача, формуючи образ героя та втілюючи теми мужності й трагізму [38].

У тексті застосовано особисті деталі та символічні образи, які допомагають читачам відчувати наближення до особистого світу героя. Наприклад, згадка про те, як «друзі Степана з неба відвідують його» створює зворушливий образ пам'яті, де військовий символізм перетікає в емоційне осмислення втрати. Образ неба, який часто згадується як в буквальному, так і в переносному значенні, стає символом Степанового життя та смерті. Ідея небесної близькості і вічного зв'язку «через небо» емоційно підсилює сприйняття тексту.

Мати пілота описує відчуття присутності сина після його смерті, звертаючи очі в небо, що можна інтерпретувати як метафору нескінченного зв'язку між рідними і загиблими на війні. Цей образ не тільки персоніфікує «Привида Києва» як збірний, але й людяний образ. Ім'я Степана втілює символ колективного героїзму українських пілотів, які «знаходять відвагу» виходити проти значно сильніших сил ворога.

Матеріал надає інформацію не тільки через пряму розповідь про факти, але й через розкриття особистих історій, які наближають до внутрішнього світу героїв та їхніх родин. Інтерв'ю з матір'ю, її особисті переживання й дії на підтримку інших воїнів і поранених надають матеріалу більш емоційної насиченості, ніж проста фактична розповідь про бойовий шлях Степана. Наприклад, її слова «відчуття, що син поруч» підсилюють тему живої пам'яті та свідчать про те, як військова втрата пронизує особисте життя кожної родини.

Епітети, такі як «героїчно загинув», «дуже відважна людина», «екстра-класу», створюють ідеалізований портрет льотчика, посилюючи враження про його сміливість та самовідданість. Епітет «екстра-класу» в поєднанні з військовою специфікою формує образ висококваліфікованого та безстрашного професіонала. Ці словесні портрети контрастують із побутовими деталями життя Степана, що робить образ ще більш близьким до читача.

Особливого емоційного забарвлення матеріалу надають цитати матері, в яких вона ділиться своїм внутрішнім станом і думками про сина. Фрази, як-от «живе у моєму серці» і «була картина цілої війни», поглиблюють відчуття трагізму і нерозривності зв'язку з сином. Вони демонструють, як особиста втрата стає частиною колективної пам'яті та спадщини героїзму.

Отже, у тексті використано численні стилістичні засоби, що формують сильний емоційний наратив про життя і смерть героя. Метафоричні образи, символіка та особисті деталі наближають аудиторію до світу військових і їхніх родин, підсилюючи емоційне сприйняття та підкреслюючи важливість пам'яті про героїв війни.

Наступним проаналізуємо матеріал «Вічний політ: історія загибелі пілота винищувача Міг-29 з Кропивницького», який є важливим зразком сучасної військової публіцистики, яка поєднує документалістичність та емоційну образність, що характерно для текстів на тему війни [25]. В статті автор використовує низку стилістичних засобів, які створюють багатовимірний портрет героя та передають атмосферу, що панує в його родині й серед близьких після його загибелі. Розглянемо ключові стилістичні прийоми, які надають тексту глибини, роблячи його емоційно насиченим та змістовним.

Стаття починається зі сцени, яка занурює читача у кульмінаційний момент – повідомлення матері про загибель сина. Вона наділена деталями, що передають переживання: «Згодом будівлю пронизав здавлений крик. Білява жінка повільно опустилася на диван». Сцена оформлена у стилі ретроспекції, що дозволяє читачеві співпереживати матері героя і сприйняти трагедію як реальну, а не абстрактну подію. Опис побутових деталей, наприклад, «теплий червневий вітер», додає образам життя та контрастує з трагізмом ситуації, підкреслюючи драматизм.

У тексті часто вживаються метафори, які не тільки підсилюють емоційність, але й утверджують образ героя як символу боротьби. Наприклад, син став «тим, хто навічно залишився в небі, аби ми могли ходити по землі». Це метафоричне зображення не лише наголошує на жертві героя, а й переносить його у сферу сакрального. Інша важлива метафора – образ вікінга. Владислав Савельєв асоціюється з вікінгом-кочівником, який не зупиняється і весь час рухається вперед. Такий образ підсилює ідею про відданість, мужність, свободу й прагнення досягти нових горизонтів.

Опис минулого Владислава допомагає читачеві зануритися в його дитинство, юність і шлях до професії льотчика. Послідовні вставки – про його раннє прагнення до самостійності, про перші кроки в авіації, підготовку до вступу у військовий навчальний заклад і перші польоти – надають тексту чуттєвості й детальності. Особливу роль відіграє детальний опис моменту, коли

юний Владислав переглядав диск з авіашоу. Це не лише ключовий момент у його житті, а й спосіб показати, як у ньому народилася мрія.

Важливим засобом розкриття персонажа є пряма мова матері Владислава, яка додає правдивості та посилює ефект присутності. Описуючи його дитинство і прагнення стати льотчиком, вона зображує його риси – самостійність, допитливість, спортивний інтерес – через власний материнський досвід. Це робить портрет героя ще більш об'ємним і живим, створюючи міцний зв'язок між читачем і персонажем.

В тексті майстерно використовуються контрастні образи для підкреслення трагедії. Наприклад, перед вильотом Владислава його родина проводить щасливий день із донькою, яка бавиться у фонтанах. Така щаслива сцена різко контрастує з новиною про його загибель, що підсилює емоційний удар. Зображення того, як родина планує пікнік, ще більше підкреслює невідворотність втрати.

Цитата «Легких хмарин і вічного польоту тобі, воїне!» завершує статтю, надаючи їй поетичного завершення, яке апелює до теми вічності й пам'яті. Такий прийом увиразнює ідею про те, що пам'ять про героя залишається незгасною, вона продовжує жити у родині, друзях та колегах, надихаючи нове покоління боронити Батьківщину.

Символіка вшанування пам'яті героя є важливою частиною структури тексту. Наприклад, зображення шевронів з його ім'ям на формі колег з ескадрильї у США підсилює значення внеску українських військових у міжнародну боротьбу за свободу. Це перетворює Владислава на символ мужності для інших, підкреслює транснаціональне визнання його подвигу.

Матеріал про Владислава Савельєва глибоко зображує не лише його як людину й військового, але й символізує новітній тип українського героя, який бореться за свободу й віддає за неї життя. Використання стилістичних засобів, таких як метафори, контрасти, символи, цитати, а також побудова тексту через ретроспекцію та пряму мову, допомагають автору створити багатовимірний і

вражаючий текст. Це робить матеріал потужним інструментом комунікації та збереження пам'яті, здатним не тільки інформувати, а й глибоко зворушувати читача.

Проаналізувавши матеріали «Треба бути дуже відважним, щоб виходити проти 2-3 ворожих літаків» та «Вічний політ: історія загибелі пілота винищувача МіГ-29 з Кропивницького», можемо визначити їхні спільні риси – високу емоційну насиченість та акцент на персональних якостях головних героїв. Обидва нариси формують портрети героїчних пілотів, які свідомо йдуть на ризик заради захисту країни, що утворює їх як національних символів. Тексти використовують такі стилістичні прийоми, як контраст, метафори та поетичні ремінісценції для посилення емоційного зв'язку з читачем та створення образу людини, що «житиме вічно» в пам'яті свого народу. Особливо важливим є впровадження символічних образів, які посилюють цей ефект – від згадок про «вічний політ» до порівняння пілотів з вікінгами, що свідчить про архетипічне сприйняття військових льотчиків як захисників та хоробрих воїнів.

Водночас матеріали мають і відмінності, які надають кожному тексту своєрідності. У нарисі «Треба бути дуже відважним...» наголос робиться на технічних аспектах боїв та витривалості пілотів під час виконання небезпечних маневрів. Тут описані конкретні випадки зустрічей з ворогом, відображені у військовому контексті. Важливою частиною є інформація про складність керування літаком, що підкреслює силу й майстерність пілота, додаючи портрету професійної глибини. Натомість «Вічний політ...» фокусується на особистому житті героя, його родинних стосунках та значущості для близьких. Цей нарис глибше розкриває емоційну сторону історії, формуючи образ героя крізь призму сімейної любові, трагедії та жертви.

Отже, аналіз портретних нарисів про військових пілотів свідчить про те, що особливості використання стилістичних засобів у публікаціях на авіаційну тематику під час війни мають подвійне призначення: показати професіоналізм і

хоробрість героїв, а також створити емоційний зв'язок з читачем через відображення особистих історій і трагедій. Поєднання документалістичних прийомів з метафоричним і поетичним стилем дозволяє авторам вшанувати пам'ять загиблих і надати розповідям значення, що виходить за межі окремих подій. Цей підхід є важливим для авіаційної тематики в умовах війни, оскільки дозволяє створити багатогранний образ пілотів не лише як воїнів, але й як героїв, чії долі й особистості залишають глибокий слід в серцях співвітчизників.

### **Висновок до розділу 2.**

Українські онлайн-медіа ефективно використовують різноманітні жанрові та образні засоби для висвітлення авіаційної тематики в умовах війни. Вони не лише інформують громадськість про військові події, зокрема про роль безпілотників та легендарних пілотів, але й формують емоційний зв'язок із аудиторією, апелюючи до почуття гордості, патріотизму та співпереживання.

Аналіз висвітлення теми безпілотників показав, що українські онлайн-медіа зосереджують значну увагу на технологіях безпілотних літальних апаратів як ключовій складовій сучасної війни. Висвітлення цієї теми включає опис стратегічних можливостей дронів, що використовуються для розвідки, захисту цивільного населення та проведення атак на ворожі об'єкти. Жанрове різноманіття матеріалів – новини, репортажі, аналітичні статті – надає читачеві широкий спектр інформації: від технічних характеристик дронів до наслідків їхнього застосування в зоні бойових дій.

Українські онлайн-видання, такі як «Громадське», «Укрінформ» та «Українська правда», часто акцентують увагу на ролі безпілотників у захисті країни, формуючи позитивне сприйняття цієї технології серед населення. Водночас вони використовують різноманітні джерела інформації, зокрема коментарі експертів, свідчення очевидців та військових, що дозволяє розширити розуміння можливостей безпілотників. Такий підхід допомагає

підвищити обізнаність громадськості щодо важливості сучасних технологій у боротьбі за незалежність і безпеку України.

Крім цього, українські медіа активно працюють над створенням і підтримкою легендарних образів пілотів, що виконують не лише інформативну, але й культурну та патріотичну функції. Символічні фігури, такі як «Привид Києва», утворюють новий тип героїчного нарративу, який підкреслює сміливість і самопожертву українських льотчиків. Використання таких образів сприяє формуванню в суспільстві єдності та гордості за національних героїв, які борються за мирне майбутнє країни.

Стилістичні засоби у публікаціях на авіаційну тематику під час війни відіграють важливу роль у формуванні глибокого емоційного зв'язку з аудиторією. Використання метафор, символів, епітетів і контрастів підсилює драматизм історій і дозволяє глибше занурити читача у події, пов'язані з авіацією. За допомогою таких прийомів журналісти створюють образи, які залишаються в пам'яті надовго, підкреслюючи як героїзм, так і людяність героїв війни.

Таким чином, жанрова та образна типологія контенту в онлайн-медіа на авіаційну тематику у воєнний період є потужним інструментом впливу, що сприяє підвищенню обізнаності населення, формуванню національної ідентичності та посиленню міжнародної підтримки України.

## РОЗДІЛ 3

### ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ ТА МАНІПУЛЯЦІЇ У ВИСВІТЛЕННІ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ

#### **3.1. Висвітлення теми безпілотників в українських онлайн-медіа**

Тема безпілотних літальних апаратів стала важливою складовою авіаційної журналістики в умовах війни, адже використання дронів суттєво вплинуло на сучасні воєнні стратегії та тактику. Українські онлайн-медіа активно висвітлюють різні аспекти, пов'язані з безпілотниками, зокрема їхнє застосування для розвідки, забезпечення безпеки та здійснення точкових ударів. Такий контент не лише інформує громадськість про розвиток цієї технології, але й формує суспільне сприйняття ролі дронів у захисті країни. Крім того, жанрове різноманіття в подачі матеріалів про безпілотники, включаючи новини, аналітичні статті та репортажі, дозволяє медіа надавати детальніше розуміння цієї теми в контексті бойових дій.

Цікавим є жанрове різноманіття, представлене в популярних онлайн-медіа. Здебільшого це інформаційні та аналітичні жанри, такі як замітки, репортажі та інтерв'ю. У той час як художні жанри, наприклад, есе чи нариси, переважно публікуються на спеціалізованих платформах або в соціальних мережах. Можна прослідкувати тенденцію: класичні онлайн-медіа зосереджені на інформуванні, подачі новин і розвінчуванні фейків, приділяючи менше уваги матеріалам, що апелюють до почуттів аудиторії. Такий підхід пояснюється потребою зберігати оперативність і нейтральність, що є важливими для забезпечення довіри читачів у складних інформаційних умовах війни. З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році українські онлайн-медіа значно активізували висвітлення авіаційної тематики, приділяючи особливу увагу ролі авіації та безпілотників у військових діях. Для



забезпечення точності та інформативності матеріалів медіа звертаються до експертів і професійних військових, які пояснюють різні аспекти використання авіації та дронів. Оскільки ці технології сьогодні відіграють стратегічну роль, виникає потреба допомогти аудиторії зрозуміти не лише воєнне значення безпілотників, але й їхній вплив на міжнародний і безпековий контекст [13].

Окрім теми бойового застосування дронів, українські медіа висвітлюють й питання розвитку цивільної авіації, зокрема перспективи поновлення авіаперевезень після закінчення війни. У цьому контексті для журналістів важливо володіти знаннями про сучасні авіаційні технології, особливості новітніх моделей літаків та дронів, а також розуміти змінені стратегії їх застосування. Залучення до дискурсу аналітичних матеріалів, новин, документальних і публіцистичних матеріалів дає змогу не лише інформувати суспільство, а й сприяти кращому розумінню ролі авіаційних технологій у захисті країни та забезпеченні її майбутнього.

Висвітлення теми безпілотників в українських онлайн-медіа відображає ключові тенденції інформаційного простору в умовах сучасної російсько-української війни. Видання «Громадське», «Укрінформ» та «Українська правда» активно публікують матеріали, що акцентують увагу на ролі безпілотних апаратів у військових діях, висвітлюючи внутрішні події, атаки на ворожі цілі та міжнародні аспекти підтримки України [43; 40; 39]. Аналіз новин із серпня по жовтень 2024 року дозволяє виділити основні напрямки, за якими подається інформація про безпілотними.

Аналіз показав, що тематичні блоки охоплюють наступні напрямки:

- внутрішні події та інциденти за участю безпілотників на території України;
- атаки українських дронів на території Росії та тимчасово окупованих територіях;
- міжнародні новини про безпілотники у контексті російсько-української війни.

Варто зазначити, що на цю тематику у проаналізованих медіа не було створено жодного матеріалу, який можна було би класифікувати як художній жанр. Переважна більшість публікацій належить до заміток – понад 90%, і здебільшого це короткі повідомлення про наслідки атак або інші оперативні новини. Лише зрідка трапляються інтерв'ю з високопосадовцями, постраждалими чи репортажі з місця подій. Така жанрова структура вказує на орієнтованість онлайн-медіа на швидке інформування аудиторії та фіксацію ключових подій без глибокого занурення у художні чи аналітичні аспекти тематики.

Першим було проаналізовано онлайн-видання «Громадське», яке позиціонує себе як платформу для висвітлення суспільно значущих питань. Медіа опублікувало 78 новинних матеріалів на тему безпілотників. Внутрішнім подіям та інцидентам на території України присвячено 39 новин, що складає половину від загальної кількості. Ці матеріали висвітлювали статистику збитих дронів Повітряними силами України, особливості виробництва українських безпілотників, здатних долати великі відстані, зокрема до 1800 км, розробку ракети-дрона «Паляниця», а також випадки використання дронів для скидання вибухівки на цивільних. Прикладами заголовків є: «росіяни запустили по Україні 62 дрони, понад половину вдалося збити», «Україна має дрони, які можуть уражати цілі в росії за 1800 кілометрів – Буданов», «Зеленський розповів деталі про ракету-дрон «Паляниця»: розробка тривала півтора року», «На Херсонщині росіяни з дрона атакували чоловіка, який їхав на мопеді: він загинув».

Атаки українських дронів на території Росії та тимчасово окупованих територіях розглянуто у 27 новинних матеріалах, що становить 35% від загальної кількості новин цього видання. У таких публікаціях висвітлено застосування дронів для знищення російської військової техніки та об'єктів інфраструктури, що простежується у заголовках на зразок: «ГУР знищило черговий російський катер в окупованому Криму за допомогою морського

дрона», «Бійці СБУ уразили ще один гелікоптер РФ за допомогою дрона у Курській області (ВІДЕО)», «Дрони українських спецслужб уразили склад з ракетами до «Іскандер» та «Точка-У» в Росії», «РФ масовано атакували дрони: вибухи лунали біля аеропорту в Москві, у Брянську, Тулі та інших містах», «Волгоградську область РФ атакували дрони. Під ударом міг опинитися аеродром «Маринівка».

Міжнародні новини про безпілотники в контексті війни, що висвітлюють заяви та дії лідерів інших країн щодо постачання чи виробництва дронів для України, відображені у 12 новинних матеріалах. У них зазначено інформацію про підтримку України, зокрема про розробку спеціальних дронів, здатних протидіяти ворожим «шахедам», про закупівлю та передачу дронів з Нідерландів, Франції, Польщі та Німеччини. Ці новини були представлені заголовками «Telegraph: Україна розробила дрон Sting, який здатен збивати «шахеда»», «Нідерланди куплять для України розвідувальні дрони на понад €40 млн», «Франція незабаром передасть Україні перший дрон-камікадзе власного виробництва», «Глава МЗС Польщі назвав обов'язком збивати російські дрони та ракети над Україною. В уряді відхрестились», «Німеччина надає Україні новий пакет військової допомоги: у ньому — IRIS-T, артснаряди та дрони» (Додаток Д).

Другим розглянемо єдине національне інформаційне агентство України «Укрінформ». Медіа приділяє значну увагу внутрішнім подіям, пов'язаним із використанням дронів, що підтверджується високою часткою матеріалів про Україну – 536 із загальної кількості 638 проаналізованих публікацій, що становить 84%. Видання активно висвітлює вплив російських атак на мирне населення, діяльність українських сил оборони та ініціативи, спрямовані на підтримку армії. Заголовки, такі як «На Київщині унаслідок падіння уламків російського дрона поранені двоє людей», «У Києві та низці областей оголошували повітряну тривогу», та «Ворог атакував дроном Антонівку на Херсонщині, поранені двоє жінок», ілюструють систематичне висвітлення теми

дронів у контексті нападу на цивільне населення та моніторингу повітряної безпеки.

Видання також фокусується на технологічному прогресі та волонтерських ініціативах для підвищення обороноздатності країни. Так, у матеріалах «Мінцифри показало, як біонічний протез зможе керувати дронами» та «Пташки Перемоги»: Львівщина передала військовим майже 1200 дронів» підкреслюються зусилля щодо забезпечення українських військових новими технологіями, включаючи керовані біонічні протези та значні волонтерські внески на купівлю дронів. У новинах «Онлайн-навчання в «Армія+»: особливий акцент зроблений на модулі із застосування БПЛА» та «На благодійному забігу у Львові зібрали €2 мільйони на морські дрони для розвідників» детально розглядаються освітні та благодійні заходи, спрямовані на підтримку армії.

Атаки українських дронів на території Росії та тимчасово окупованих територіях у виданні висвітлено менш активно, лише у 46 матеріалах. Публікації, такі як «У Криму безпілотник пошкодив радіолокаційну станцію окупантів – соцмережі», «На ТОТ Херсонщини школярів примусово навчають керувати дронами» та «У Нижньогородській області РФ дрони атакували завод вибухових речовин – соцмережі», акцентують увагу на тактичних досягненнях українських сил, використанні дронів для ураження важливих об'єктів на території ворога, а також на особливостях реагування російської сторони.

Міжнародні новини про дрони у контексті війни займають 56 матеріалів, що свідчить про інтерес видання до міжнародної підтримки України. Прикладами є заголовки «Литва інвестує €10 мільйонів у виробництво ракети-дрона «Паляниця» та «Чверть заявок на тендер у межах Коаліції дронів подали українські компанії», які висвітлюють важливі кроки західних партнерів у забезпеченні України дронами та технологіями. Видання також звертається до геополітичних аспектів, розглядаючи теми, пов'язані із санкціями проти Росії та Китаю за виробництво дронів, як у новині «США ввели санкції проти Китаю й Росії за спільне виробництво дронів «Гарпія». Матеріали на зразок

«Повідомлення про допомогу Росії підривають заявлений Китаєм нейтралітет щодо війни в Україні – ISW» підкреслюють неоднозначність позицій деяких країн щодо війни (Додаток Е).

Останнім розглянемо українське суспільно-політичне інтернет-медіа «Українська правда». За період з серпня по жовтень 2024 року було опубліковано 370 матеріалів, які присвячені темі безпілотників у різних аспектах воєнного та політичного життя.

У центрі уваги матеріалів «Української правди» опинилися внутрішні події та інциденти за участю дронів на території України, що висвітлювались у 231 матеріалі, що становить трохи більше половини загальної кількості новин. Серед заголовків, що відображають специфіку висвітлення внутрішніх новин, можна виділити такі: «У КМВА показали наслідки російської атаки на столицю», «Російські дрони всю ніч атакували регіони України», «Росіяни вночі атакували енергетичні об'єкти Сумщини», «Росіяни атакували з дрона цивільне авто на Херсонщині: є загиблий і поранений». Видання зосереджується на висвітленні наслідків атак, інформуючи про жертви серед цивільного населення, пошкодження інфраструктури, що демонструє соціально-орієнтований підхід до висвітлення воєнних подій. Крім того, видання звертається до тематики виробництва та впровадження новітніх технологій в українській армії, що підтверджується матеріалами, такими як «В Україні запустили виробництво дешевих тепловізійних камер для FPV-дронів» та «Холодноярці» показали, як збивають російські безпілотники FPV-дронами».

Тематика атак українських дронів на території Росії та тимчасово окупованих територіях висвітлювалась у 88 матеріалах. Тут увагу привертають такі матеріали з заголовками, як «Дрони атакували також підприємства в Тамбовській і Воронежській областях РФ», «Завод вибухових речовин у РФ уразили дрони СБУ, ССО та ГУР – джерело», «Масована атака дронів на РФ: Міноборони Росії заявило, що збили 144 штуки». У цих матеріалах детально висвітлюються українські воєнні операції за допомогою дронів, що спрямовані

на об'єкти стратегічного та військового значення на території РФ та в окупованих регіонах. У публікаціях розглядаються вибухи на військових аеродромах, ураження складів боєприпасів, а також повідомлення про знищення техніки, що підкреслює успіхи українських сил.

Міжнародні новини про безпілотники у контексті російсько-української війни представлені у 51 матеріалі. Ця тематика охоплює взаємодію України з міжнародними партнерами, санкції, спрямовані проти РФ, а також реакцію європейських країн на повітряні інциденти. Заголовки на кшталт «Румунія піднімала авіацію через порушення кордону «малою повітряною ціллю», «Франція найближчим часом почне постачати Україні дрони-камікадзе власного виробництва», «Нідерланди передадуть Україні пів сотні мобільних засобів виявлення дронів» демонструють посилення підтримки України та стратегічну допомогу з боку міжнародних союзників у вигляді фінансування, постачання обладнання та санкційного тиску на Росію. Видання також розглядає геополітичні аспекти, зокрема, вплив допомоги з боку Китаю на ситуацію з безпілотниками, що відображено в новині з заголовком «Reuters: Росія за допомогою китайських деталей виробляє нові «далекобійні» ударні дрони».

Таким чином, «Українська правда» приділяє першочергову увагу висвітленню внутрішніх новин щодо використання дронів, а також зберігає баланс між матеріалами, присвяченими успіхам України у контрнаступі на територіях противника та міжнародній підтримці (Додаток Ж).

Аналіз трьох провідних українських онлайн-медіа – «Громадське», «Укрінформ» та «Українська правда» – показує, що висвітлення теми безпілотників в українському медіапросторі зосереджене на трьох ключових напрямках: внутрішні події за участю безпілотників в Україні, атаки українських дронів на території Росії та тимчасово окупованих територіях, а також міжнародна підтримка та розробки в цій галузі. Значна частка матеріалів, зокрема у «Громадському» та «Українській правді», присвячена саме подіям

всередині країни, що свідчить про орієнтацію на інформування громадськості про безпекову ситуацію, атаки російських безпілотників та досягнення українських розробників у створенні дронів. Ця спрямованість має на меті підвищити обізнаність населення про загрози та успіхи на полі бою, а також укріпити національний дух.

Водночас, висвітлення атак українських дронів на території Росії і на тимчасово окупованих територіях підкреслює можливості ЗСУ та спецслужб вражати важливі об'єкти супротивника, зокрема аеродроми, склади боєприпасів та інші стратегічні цілі. «Укрінформ» та «Українська правда» відводять помітне місце цим подіям, що свідчить про акцент на досягненнях українських сил, здатних діяти далеко за межами України. Це висвітлення сприяє формуванню іміджу України як держави, що активно протистоїть агресору не лише на своїй території, а й у глибокому тилу ворога.

У сфері міжнародної підтримки всі три медіа також приділяють увагу інвестиціям у дроніві технології, військовій допомозі від союзників та санкціям щодо Росії. «Українська правда» і «Укрінформ» більш детально розглядають політичні аспекти цього питання, на відміну від «Громадське», відображаючи стратегічні альянси та нові домовленості, які посилюють обороноздатність України. Це висвітлення демонструє, що медіа не тільки інформують про воєнну ситуацію, але й створюють контекст міжнародної солідарності, що надає важливу підтримку моральному духу населення та армії.

### **3.2. Пропаганда в авіаційних матеріалах під час війни**

У воєнний час інформація, пов'язана з авіаційними подіями, стає важливим інструментом для формування громадської думки, підтримки морального духу населення та зміцнення образу військової могутності держави. Пропаганда в авіаційних матеріалах виконує функцію мобілізації населення, створення героїчних образів, знецінення противника, а також виправдання стратегічних рішень, зокрема повітряних атак. У контексті російсько-

української війни телеграм-канали, соціальні мережі та онлайн-видання активно використовуються для поширення наративів, спрямованих на виправдання воєнних дій, формування патріотичного настрою та зниження психологічного тиску від постійної загрози авіаударів.

Авіаційні матеріали, зокрема, через свою специфіку легко піддаються пропагандистському впливу: яскраві зображення бойових літаків, драматичні кадри уражених цілей та об'єктів, а також історії про подвиги пілотів є ефективними для створення чіткого наративу про силу або перевагу у повітрі. Водночас, авіаційна пропаганда дозволяє впливати на міжнародне сприйняття конфлікту, адже у сучасному світі медіаплатформи доносять інформацію миттєво, залучаючи глобальну аудиторію.

За умов воєнного стану держава отримує законне право впливати на інформаційні потоки, регулювати їхній обсяг і зміст, аби забезпечити патріотичний настрій та бойовий дух суспільства. Зокрема, після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну був запроваджений формат єдиного інформаційного марафону, що об'єднує провідні телеканали та радіостанції, надаючи офіційну інформацію від військових і політичних речників. При цьому влада прагне уникати прямої військової цензури, зберігаючи відносну свободу для журналістів, хоча й встановлюючи певні обмеження для висвітлення військових подій та наслідків ударів. «Детектор медіа» провели дослідження, поставивши медіаекспертам, фахівцям з інформаційної політики та комунікацій такі запитання:

«1. Під час повномасштабної війни держава докладас чималих зусиль для підвищення патріотизму та бойового духу, заохочення спротиву й навіювання українському суспільству оптимістичних очікувань щодо перемоги. Як ви оцінюєте ефективність цієї роботи? Чи вважаєте ви це пропагандою? Якщо так, чи вважаєте її виправданою під час війни?»

2. Часто лунають застереження, що надмірний оптимізм та перебільшення українських успіхів на фронті становлять небезпеку: заколисане суспільство



може врешті-решт не прийняти певні компроміси для досягнення миру, завищені очікування можуть стати причиною надмірного розчарування в дійсності та стати поштовхом для конфлікту між суспільством та владою вже всередині України. На ваш погляд, чи є підстави для таких застережень?

3. Як ви оцінюєте рішення українського військового командування обмежити інформацію про кількість загиблих захисників України?

4. Що б ви змінили або покращили в підході української держави до єдиної інформаційної політики, пов'язаної зі спротивом російській агресії?» [27].

За підсумками дослідження можна дійти висновку, що однією з ключових тем у межах інформаційної політики є баланс між об'єктивністю та пропагандистським підходом. В Україні сформувалася стратегія висвітлення війни через позитивні меседжі, що покликані підтримувати дух суспільства. Такий підхід дозволяє утримувати моральний настрій на належному рівні, проте він не є позбавленим ризиків. Надмірний оптимізм може створити ілюзію реального розвитку подій, що в свою чергу, при несприятливих змінах на фронті може призвести до розчарувань серед населення. Важливим аспектом є також обмеження інформації про втрати, що дозволяє уникнути надмірного психологічного навантаження, однак це може викликати недовіру серед громадян, які прагнуть мати чітке уявлення про реальний стан справ.

На думку експертів, обмеження на розголошення інформації про втрати зумовлене необхідністю зберегти моральний дух населення, водночас не слід ігнорувати важливість об'єктивної оцінки ситуації. Це дозволяє уникати паніки та забезпечує певний контроль над емоційною реакцією громадян. Проте це обмеження вимагає ретельної організації інформування з боку державних структур. Важливо, щоб інформація подавалася з врахуванням об'єктивної реальності і одночасно враховувала емоційну потребу суспільства в надії та підтримці.

Інформаційний марафон, який став однією з ключових форм комунікації держави з громадянами, також не позбавлений проблем. Нехай і продовжує виконувати роль з'єднання суспільства, але експерти відзначають, що іноді ефір заповнюється поверхневими інтерв'ю або несуттєвими новинами. Це може призводити до втрати довіри до засобів масової інформації, якщо не буде підвищено рівень професійної підготовки журналістів і не будуть надані більш змістовні матеріали. Один з варіантів удосконалення – введення документальних програм, які можуть краще розкривати реальну ситуацію та підвищувати інформативну вартість марафону.

Водночас важливою є роль пропаганди як інструменту єднання нації. Пропаганда в умовах війни, хоч і має на меті підвищити моральний дух і згуртувати людей навколо спільних цілей, не повинна ставати засобом маніпуляцій. Вона повинна спиратися на інституційну підтримку, а не на особисті політичні інтереси окремих осіб. Відсутність єдиної пропагандистської системи, за словами деяких експертів, може призвести до хаосу у подачі інформації, що дозволяє маніпулювати настроями «зради» або «перемоги». Державні установи повинні співпрацювати з незалежними медіа, щоб забезпечити національну інформаційну безпеку і не допускати несанкціонованої інформації, яка підриває моральний стан.

Важливою є також і активна роль громадянського суспільства, яке бере участь в інформаційних кампаніях. Присутність громадських організацій, волонтерів та інших неурядових структур дає можливість розширити спектр інформації, що надходить до населення, і таким чином підвищити рівень його медіаграмотності. Завдяки цьому зростає довіра до інформаційних джерел, що є важливою умовою для успішного інформаційного фронту.

Таким чином, поміркована інформаційна політика України в умовах війни повинна ґрунтуватися на балансі між оптимістичними наративами, які мобілізують населення, та об'єктивною подачею реальних фактів. Надмірне занурення в оптимізм без визнання реальних загроз може призвести до

зниження довіри до державних інституцій. Тому необхідно враховувати потребу в правдивій та відкритій інформації, яка дозволить уникнути маніпуляцій і зміцнити національну єдність у складний період. Можна підсумувати, що ефективність інформаційної політики під час війни значною мірою залежить від збалансованого використання державної пропаганди та врахування особливостей українського суспільства. Інформаційний спротив є сильним завдяки співпраці між державними інституціями, недержавними ЗМІ та громадянським суспільством. Пропагандистські підходи виправдані, однак важливо, щоб вони ґрунтувалися на правдивості, без надмірного пафосу та без застосування жорсткої цензури, яка може негативно вплинути на свободу слова та зменшити довіру до влади. Зважаючи на потенційно небезпечний вплив надмірно оптимістичних меседжів, є потреба в обережному підході до комунікації з населенням, зокрема у висвітленні військових втрат, а також у створенні чітких правил для медіа. Це допомагає зберігати психологічну стійкість суспільства та одночасно фіксувати воєнні злочини агресора, що важливо для колективної пам'яті та міжнародної підтримки України.

Пропаганда в авіаційній сфері України є важливою складовою інформаційної політики в контексті війни, оскільки авіаційна тематика, зокрема роль військової авіації, здатна стати потужним інструментом для формування національної ідентичності та морального духу. Однак, як і в інших сферах, пропаганда повинна бути обґрунтованою, науково достовірною і не перевантаженою маніпуляціями, що може призвести до втрати довіри у громадськості.

В Україні військова авіація традиційно асоціюється з потужними символами оборонної здатності, що стало особливо помітним після початку війни з Росією. Роль українських пілотів активно висвітлюється в медіа, де їх подвиги представляються як приклад відваги і героїзму. Інформаційні кампанії активно використовують авіацію як символ боротьби за свободу і незалежність,

підкреслюючи здатність України захищати свою територію навіть в умовах значної військової переваги ворога.

Пропаганда в авіаційній сфері також включає активне висвітлення нових досягнень в технічному забезпеченні армії, таких як поставки сучасних літаків чи використання західних авіаційних систем. Покази відновлення та модернізації авіаційної інфраструктури служать прикладом стійкості країни, що перебуває під тиском. Але водночас важливо пам'ятати, що ця пропаганда повинна бути коректною та базуватися на фактах, щоб не призвести до завищених очікувань і розчарувань серед громадян.

Водночас, важливо зазначити, що пропаганда не повинна обмежуватися лише військовою авіацією. Вона також повинна охоплювати цивільні аспекти авіаційної діяльності, зокрема розвиток українського авіаційного транспорту, модернізацію аеропортів і підтримку національних авіакомпаній. Ці аспекти пропаганди покликані підкреслити відновлення економіки та зростання здатності України до міжнародного співробітництва.

Однак пропаганда в авіаційній сфері має й певні виклики. Наприклад, коли медіа повідомляють про бойові успіхи, в тому числі використання авіації в стратегічних операціях, важливо не викривляти реальну ситуацію, оскільки невдачі або втрати можуть мати суттєвий негативний вплив на громадську думку, викликаючи почуття безнадійності або зневіри. Це, в свою чергу, може мати негативний вплив на моральний стан військових і громадянського населення.

Можна підсумувати, що ефективність інформаційної політики під час війни значною мірою залежить від збалансованого використання державної пропаганди та врахування особливостей українського суспільства. Інформаційний спротив є сильним завдяки співпраці між державними інституціями, недержавними медіа та громадянським суспільством. Пропагандистські підходи виправдані, однак важливо, щоб вони ґрунтувалися на правдивості, без надмірного пафосу та без застосування жорсткої цензури,

яка може негативно вплинути на свободу слова та зменшити довіру до влади. Зважаючи на потенційно небезпечний вплив надмірно оптимістичних меседжів, є потреба в обережному підході до комунікації з населенням, зокрема у висвітленні військових втрат, а також у створенні чітких правил для медіа. Це допомагає зберігати психологічну стійкість суспільства та одночасно фіксувати воєнні злочини агресора, що важливо для колективної пам'яті та міжнародної підтримки України.

### **3.3. Перспективи розвитку авіаційної журналістики в умовах сучасних воєнних конфліктів**

Сучасні воєнні конфлікти змінили формат і динаміку журналістики, відкривши нові перспективи для розвитку спеціалізованих напрямів, зокрема авіаційної журналістики. В умовах активного використання авіації та безпілотних технологій у бойових діях зростає потреба в якісному інформуванні про події в повітрі. Це створює нові виклики й можливості для журналістів, які прагнуть об'єктивно та всебічно висвітлювати авіаційні події, що прямо впливають на хід війни, безпеку країни та громадську думку. Відстеження технологічного розвитку, зміни у стратегіях застосування авіації та дронів, а також аналіз інформаційних маніпуляцій навколо авіаційних подій стають важливими аспектами роботи журналістів, що вимагають глибокої компетенції й відповідального підходу.

Розвиток авіаційної журналістики сьогодні відзначається кількома ключовими тенденціями, які відображають зміни як у технологічному середовищі, так і в методах та умовах роботи журналістів. Використання безпілотних літальних апаратів стало невід'ємним елементом сучасного збору інформації, особливо в умовах воєнних конфліктів. БПЛА дозволяють отримувати унікальні візуальні матеріали з зон бойових дій, надаючи журналістам можливість фіксувати об'єктивну картину подій, що особливо важливо в умовах обмеженого доступу до небезпечних територій. Це відкриває

нові перспективи для створення якісного контенту, в якому документальність і точність мають вирішальне значення.

Іншою важливою тенденцією є розвиток технологій віртуальної та доповненої реальності, які дозволяють занурювати аудиторію у відтворення складних подій чи технічних аспектів авіаційних операцій. Такі інструменти надають можливість створювати інтерактивні матеріали, що дозволяють глядачеві отримати об'ємніше уявлення про події, які відбуваються далеко від нього. Віртуальна реальність додає новий рівень інтерактивності, що особливо актуально для тих матеріалів, де візуалізація деталей є критичною для розуміння складної техніки або бойової стратегії.

Соціальні мережі сьогодні виступають головними каналами для швидкого поширення інформації, що особливо важливо для авіаційної тематики в умовах воєнних дій. Завдяки соціальним платформам журналісти мають можливість не лише миттєво поширювати новини та візуальні матеріали, але й безпосередньо взаємодіяти з аудиторією, яка може надавати зворотний зв'язок та додаткову інформацію з місць подій. Водночас, можливість прямих трансляцій сприяє оперативному висвітленню подій, підтримуючи високу динаміку інформаційного потоку та підвищуючи об'єктивність матеріалів.

Ще однією вагомою тенденцією є зростання значення даних та аналітики в авіаційній журналістиці. Здатність журналістів аналізувати великі обсяги даних, що надходять з різних джерел, дозволяє створювати більш точні прогнози щодо розвитку воєнних подій та будувати більш глибокі матеріали. Це сприяє формуванню аналітичних статей, здатних пояснювати громадськості складні події, закономірності та наслідки авіаційних операцій. Таким чином, журналістика поступово інтегрує принципи роботи з великими даними, що підвищує аналітичну цінність та довіру до опублікованих матеріалів.

Водночас, розвиток авіаційної журналістики супроводжується новими викликами для безпеки журналістів. Зростання кількості конфліктів, зокрема із залученням новітніх типів озброєння, посилює небезпеку роботи в зонах

бойових дій та потребує додаткових заходів безпеки. Окрім ризиків на полі бою, журналісти стикаються з цензурою, спробами обмеження свободи слова та інформаційними маніпуляціями. Це вимагає розробки спеціальних стратегій для захисту журналістів і забезпечення їхнього права на вільний доступ до інформації, що є критично важливим у сучасному інформаційному просторі.

У сучасних умовах воєнних конфліктів інтернет-сервіси на кшталт Flightradar24 стають важливим інструментом для авіаційної журналістики, забезпечуючи доступ до актуальної інформації про повітряний рух у реальному часі [41]. Завдяки Flightradar24, який дозволяє відстежувати місцезнаходження літаків, їхні маршрути, швидкість та висоту польоту, журналісти отримують можливість негайно реагувати на потенційно небезпечні ситуації в повітряному просторі навіть у регіонах з обмеженим доступом до традиційних інформаційних джерел.

Розглянемо випадок із турецьким літаком, що 25 липня 2023 року ненавмисно зайшов у закритий повітряний простір України, який ілюструє роль Flightradar24 у роботі журналістів [28]. Сервіс допоміг українським журналістам і міжнародним медіа оперативно зафіксувати і висвітлити порушення маршруту, надаючи точні дані про траєкторію польоту та часові рамки інциденту. Це, своєю чергою, дозволило привернути увагу громадськості до проблем безпеки у повітряному просторі під час війни та показало прозорість інформаційного простору, який надає реальні можливості для моніторингу з боку громадян і медіа.

Використання Flightradar24 та інших аналогічних сервісів у журналістській практиці під час воєнних конфліктів має низку важливих впливів на розвиток авіаційної журналістики:

1. Підвищення якості журналістських розслідувань. Можливість оперативно перевіряти інформацію, використовуючи об'єктивні дані з Flightradar24, дозволяє журналістам висвітлювати інциденти в авіапросторі з високою точністю та фактичною достовірністю. Це підвищує рівень довіри до

медіа та журналістів, особливо в умовах воєнного конфлікту, коли достовірність інформації критично важлива.

2. Посилення безпеки та прозорості. Наявність доступу до інформації про авіарух підвищує прозорість та може сприяти попередженню інцидентів шляхом інформування громадськості та влади про несанкціоновані польоти або відхилення маршрутів, як у випадку з турецьким літаком.

3. Міжнародна комунікація та привернення уваги до конфліктів. Завдяки даним, доступним через Flightradar24, українські журналісти можуть швидко повідомляти міжнародну спільноту про інциденти в українському повітряному просторі, що сприяє глобальному розголосу та створює тиск на авіакомпанії й уряди для дотримання правил безпеки.

Під час російсько-української війни телеграм-канали та інші цифрові ресурси стали важливим елементом інформаційної екосистеми, що дозволяє суспільству й державним структурам миттєво реагувати на нові виклики. За допомогою українських телеграм-каналів у реальному часі можна відстежувати дії російської стратегічної авіації, в тому числі злети, переміщення з аеродрому на аеродром, підготовку до атак, спорядження літаків ракетами та безпосередньо моменти ракетних пусків. Так само, в режимі реального часу громадськість інформується про переміщення ворожих безпілотників типу «Шахед», зокрема про їхні траєкторії, маневри та навіть наближення до певних районів столиці або інших українських міст.

Це якісно новий рівень воєнної журналістики, яка завдяки технологіям інформування забезпечує суспільство та державні структури не лише оперативною інформацією, але й так званім «інформаційним щитом». Цей підхід дає змогу громадянам швидко ухвалювати рішення щодо власної безпеки – уникати небезпечних ділянок, переходити до укриттів, триматися подалі від вікон під час загрози ударів. Раніше оповіщення відбувалося переважно через звукові сирени, що не завжди давало розуміння конкретної загрози; сучасний підхід значно покращує поінформованість і мобілізацію населення до дій.



Застосування сучасних розвідувальних інструментів і мережевої комунікації також дозволяє отримувати достовірні дані про типи ворожих літаків, що беруть участь в атаках, їхні маршрути й стратегічні цілі. Завдяки ресурсам, таким як Flightradar24, дані від розвідувальних БПЛА та місцевих джерел (наприклад, каналу «Білоруський Гаюн», що публікує інформацію від очевидців і партизанських розвідників), формується комплексне розуміння дій агресора. Це забезпечує не лише обізнаність українського суспільства, але й мобілізує свідоме ставлення до безпеки, підтримку оборонних заходів, розуміння причин запровадження певних захисних дій.

Війна, що супроводжується технологічним проривом у сфері інформації, об'єднала потужні ресурси – від стратегічних військових засобів до мережі людських контактів по всьому світу. Завдяки швидкому обміну інформацією сучасні канали стали платформою, де синтезуються дані з різних джерел, що дозволяє Україні забезпечувати ефективну комунікацію з громадянами та підтримувати загальну обізнаність у критичних умовах війни.

Таким чином, авіаційна журналістика, розвиваючись у сучасних умовах воєнних конфліктів, продовжує відігравати ключову роль у забезпеченні безпеки та обізнаності суспільства. Використання інноваційних технологій, таких як Flightradar24, розвідувальні БПЛА, а також миттєва комунікація через телеграм-канали, дозволяє журналістам оперативно та достовірно інформувати про дії ворожої авіації та потенційні загрози для мирного населення. Це не лише підвищує якість журналістських матеріалів, але й формує так званий «інформаційний щит», сприяючи мобілізації громадян до дій і підтримці оборонних заходів. У майбутньому такий досвід може стати основою для подальшого розвитку авіаційної журналістики як важливого елементу інформаційної та національної безпеки.

### **Висновок до розділу 3**

Можемо стверджувати, що висвітлення авіаційних подій у контексті російсько-української війни стало об'єктом інтенсивних інформаційних атак, спрямованих на маніпулювання громадською думкою та підрив довіри до офіційних джерел. Поширення фейкових новин та дезінформаційних матеріалів, що стосуються авіаційних втрат, вигаданих досягнень або спотворених подій, використовується агресором для деморалізації українського населення і дискредитації міжнародної підтримки. Наприклад, створення фальшивих історій, таких як вигадане графіті з критикою підтримки України у США, демонструє цілеспрямованість маніпулятивних стратегій, що використовують емоційний резонанс для посилення сумнівів серед західної аудиторії.

Особливістю інформаційних маніпуляцій є використання реальних подій із додаванням фейкових деталей, які змінюють їхнє сприйняття. Це підсилює правдоподібність новин і створює ефект достовірності, що ускладнює розпізнавання дезінформації. Важливу роль у протидії таким загрозам відіграють українські медіа, що активно впроваджують фактчекінг, аналітику та пояснювальні матеріали для забезпечення об'єктивного інформування населення.

Пропаганда в авіаційних матеріалах служить також інструментом підтримки морального духу українського суспільства, формування позитивного образу військових і виправдання стратегічних рішень. Використання драматичних зображень літаків, історій про подвиги пілотів та успішних операцій сприяє мобілізації населення і підсилює патріотичні настрої. Проте надмірний оптимізм і перебільшення успіхів можуть нести ризик втрати довіри у разі невідповідності дійсності, що підкреслює потребу в збалансованому підході до висвітлення військових подій.

Сучасна авіаційна журналістика стикається з численними викликами, зокрема безпекою журналістів і цензурою, але також відкриває нові можливості завдяки використанню інноваційних технологій. Застосування безпілотників,

інтернет-сервісів для відстеження польотів та соціальних мереж значно підвищує якість і оперативність журналістських матеріалів, забезпечуючи суспільство та міжнародну аудиторію достовірною інформацією.

Таким чином, боротьба з дезінформацією в авіаційній сфері є не лише питанням національної інформаційної безпеки, але й важливим елементом підтримки міжнародної репутації України. Зміцнення журналістських стандартів, підвищення медіаграмотності та розвиток технологічних засобів збору інформації залишаються ключовими напрямками для забезпечення надійності та об'єктивності висвітлення авіаційних подій.

## ВИСНОВКИ

Було детально проаналізовано жанрову структуру онлайн-медіа та їх специфіку у контексті висвітлення авіаційної тематики в умовах війни. Зокрема, дослідження показало, що жанрова типологія контенту значно розширилася завдяки цифровим технологіям і зміні запитів аудиторії. Класичні жанри журналістики, такі як новина, репортаж, інтерв'ю та аналітична стаття, адаптувалися до нових умов, набувши інтерактивних і мультимедійних рис. Це дозволило створити гібридні форми контенту, що поєднують інформаційну насиченість та емоційну залученість. Дослідження підкреслило, що жанрове різноманіття та використання специфічних прийомів значно впливають на формування громадської думки, особливо під час військових конфліктів. Сучасні медіа активно застосовують як класичні жанри, такі як новини та репортажі, так і сучасні мультимедійні формати, включаючи інтерактивні статті, відео-репортажі та лонгріди.

Можемо стверджувати, що онлайн-медіа вплинули на еволюцію жанрів, створюючи гібридні форми контенту, які поєднують в собі аналітичну глибину, оперативність і емоційне залучення. Наприклад, репортажі часто доповнюються мультимедійними елементами, такими як відео та інфографіка, що дозволяє читачам більш повно сприймати події. Ця трансформація жанрів відповідає запитам аудиторії, яка очікує інтерактивності та доступу до актуальної інформації в режимі реального часу.

Дослідження історичного контексту розвитку авіаційної журналістики від перших повідомлень про польоти до сучасних воєнних умов показало, що авіаційна тематика завжди викликала значний інтерес у медіа, особливо в часи конфліктів, коли авіація виступала як символ національної сили та технічної переваги. Зокрема, під час війни російсько-український конфлікт спровокував

активне використання авіаційних матеріалів для підтримки морального духу населення, створення героїчних образів та стратегічної комунікації.

Значна увага була приділена темі безпілотних літальних апаратів, що стали символом технологічної переваги та стійкості українських Збройних сил. Медіа активно висвітлювали використання дронів для розвідки та бойових операцій, що демонструє роль дронів у сучасній військовій тактиці. Жанри новин, аналітики та документальних репортажів використовуються для опису технічних характеристик безпілотників, їхнього внеску в перемоги на фронті та створення образів героїв серед пілотів та операторів дронів.

Під час висвітлення авіаційної тематики в умовах війни журналісти використовують стилістичні прийоми, що сприяють емоційному залученню аудиторії. Часті елементи – це драматичні заголовки, використання персональних історій та цитування військових експертів. Це дозволяє створювати публікації, які не тільки інформують, але й викликають у читачів відчуття причетності та підтримки національної боротьби.

У роботі також висвітлено роль інформаційних загроз і маніпуляцій, що використовуються для дискредитації України. Це підтверджує значення авіаційної журналістики не лише як джерела інформації, але й як інструмента національної безпеки. Виявлено, що поширення фейкових новин та пропагандистських матеріалів про авіацію, спрямованих на дискредитацію України та її партнерів, є частиною інформаційної війни. Зокрема, використання фейків для підриву довіри до військових досягнень і створення страху серед населення потребує активної протидії з боку медіа та фактчекінгових організацій. Журналісти повинні бути особливо уважними до джерел інформації, забезпечуючи аудиторію правдивими та перевіреними матеріалами.

Перспективи розвитку авіаційної журналістики визначаються технологічним прогресом і необхідністю адаптації до нових форматів подачі інформації. Зокрема, використання сучасних мультимедійних інструментів та

інтерактивних елементів створює можливості для залучення більшої аудиторії та підвищення довіри до медіа. Подальший розвиток авіаційної журналістики в Україні залежить від активного використання нових технологій та мультимедійних форматів, що дозволяють оперативно й об'єктивно висвітлювати події. Залучення технологій, таких як дрони для відеозйомки, аналітичні платформи для відстеження польотів та інтерактивні інструменти, сприятимуть підвищенню якості матеріалів.

У цілому, жанрова типологія авіаційної тематики в українських онлайн-медіа відображає складну й динамічну структуру, що забезпечує інформування суспільства під час війни та підтримує його моральний дух. Ефективне висвітлення авіаційних подій потребує поєднання жанрових особливостей, сучасних технологій та високих етичних стандартів, що дозволяє українським медіа залишатися надійними джерелами інформації навіть у часи кризи.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Будняк К. Трансформація мультимедійного репортажу у сучасній журналістиці : Магістерська робота. Запоріжжя, 2021. 110 с.
2. Васьківська О. Сторітелінг як інструмент соціальної журналістики. *Modern international relations: current problems of theory and practice*. 2021. С. 280–284.
3. Вступ до спеціальності «Журналістика» : навч. посіб. для студентів ф-ту філології та журналістики / уклад. Н. Савчук. Умань : Візаві, 2022. 152 с.
4. Досенко А. Блоги і традиційні медіа: аналіз співіснування. *Прикладні комунікаційні технології у системі соціальної діяльності*. 2018. № 27. С. 111–118.
5. Євменова О., Дубровна Т. Лонгрід як новітній жанр журналістики. *Актуальні проблеми філософії та філології: наука і практика* : матеріали II Всеукр. науково-метод. конф., м. Шостка, 20 квіт. 2017 р. Суми, 2017. С. 63.
6. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : Підручник. 3-тє вид. Львів : ПАІС, 2008. 276 с.
7. Зубарець А. Особливості структури лонгріду як трендової форми українських онлайн-медіа. *Інноваційні дослідження та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті* : зб. тез доп. учасників Міжнар. наук.-практ. конф. до 30-річчя Приват. вищ. навч. закл. «Міжнар. економ.-гуманітар. ун-т ім. акад. Степ. Дем'янчука», м. Рівне, 19 жовт. 2023 р. Рівне, 2023. С. 139–142.
8. Кость С. Вступ до журналістики : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Ів. Франка, 2022. 512 с.

9. Кучишкіна А. Блог як сучасний жанр журналістики : бакалаврська робота. Суми, 2021. 40 с.
10. Лешко У. Типологія жанрів інтернет-журналістики: теоретичні аспекти. Вісник Львівського університету. Серія «Журналістика». 2018. Вип. 44. С. 246–253.
11. Лісневська А., Новикова Р. Аудіовізуальний контент у культурній журналістиці воєнного часу: до питання національної ідентичності. *Синопсис: текст, контекст, медіа*. 2023. № 29 (2). С. 131–138.
12. Маклюен М. Галактика Гутенберга / пер. з англ. А. Галушка, В. Самойленко. Лаб., 2024. 384 с.
13. Мельникова-Курганова О., Васильченко В., Лашкіна М. Висвітлення теми безпілотників в онлайн медіа під час війни в контексті авіації. *Держава та регіони*. 2023. Серія: Соц. комунікації, № 3 (55). С. 64–71.
14. Москаленко А. Теорія журналістики : Навч. посіб. Київ : ЕксОб, 2003. 337 с.
15. Назаренко Г. Інформаційні жанри журналістики : Навч. посіб. Київ : Нац. авіац. ун-т, 2009. 124 с.
16. Потятиник Б. Інтернет-журналістика : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2010. 246 с.
17. Рішняк О. Інтернет-журналістика: проблеми дефініції поняття. *Інтернет-журналістика як нова форма універсального мультимедіа : Матеріали науково-практ. конф., м. Миколаїв. Миколаїв, 2019. С. 61–63.*
18. Рудик М. Комунікативні особливості українських відеоблогів на прикладі Youtube-каналів Телебачення «Торонто», Яніни Соколової та Остапа Дроздова. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2021. № 50. С. 205–212.



19. Рябічев В. Мультимедіа в інтернет-журналістиці. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2010. Т. 40. С. 67–70.

20. Тонкіх І. Ю. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті. Навчальний посібник. 57-ме вид. Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 130 с.

21. Трачук Т. А. Тенденції й особливості функціонування онлайн-медіа. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74), № 4.

22. Усатенко Є. Інфографіка в медіапросторі як засіб візуальної комунікації : Кваліфікаційна робота бакалавра спеціальності 061 «Журналістика». Запоріжжя, 2024. 36 с.

23. Чабаненко М. Сучасні тенденції в застосуванні жанру інтерв'ю (на прикладі інтернет-видання «Українська правда»). *Журналістика майбутнього: виклики, тенденції, перспективи розвитку* : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Львів, 18–19 жовт. 2022 р. Львів, 2022. С. 173–177.

24. Stewart O. Aviation Journalism. *Aircraft Engineering and Aerospace Technology*. 1974, 46, 7. P. 18– 21.

### **Електронні ресурси:**

25. Банташ В. Вічний політ: історія загибелі пілота винищувача Міг-29 з Кропивницького | Перша електронна газета. *Перша електронна газета - Новини Кіровоградщини*. URL: <https://persha.kr.ua/article/236637-vichnyj-polit-istoriya-zagybeli-pilota-vynyshhuvacha-mig-29-z-kropyvnytskogo/> (дата звернення: 23.10.2024).

26. Вокс Чек. ФЕЙК: Унаслідок ракетного удару рф по аеродрому в Старокостянтиніві загинув кадровий військовий ВПС США. *VoxUkraine / «Вокс Україна» – більше ніж найкраща аналітика про Україну*. URL: <https://voxukraine.org/fejk-unaslidok-raketnogo-udaru-rf-po-aerodromu-v-starokostyantynovi-zagynuv-kadrovuj-vijskovuj-vps-ssha> (дата звернення: 17.10.2024).

27. Данькова Н., Рябоштан І., Склярєвська Г. «Сьогодні українська пропаганда ефективніша за російську». Медіаексперти про (не)виправданий оптимізм і пропаганду під час війни. Частина друга. *detector.media*. URL: <https://detector.media/community/article/198922/2022-05-04-sogodni-ukrainska-propaganda-efektyvnisha-za-rosiysku-mediaeksperty-pro-nevypravdanyu-optymizm-i-propagandu-pid-chas-viyny-chastyna-druga/> (дата звернення: 24.10.2024).

28. Жабська Є. ЗМІ: У повітряний простір України залітає іноземний пасажирський літак. *ГЛАВКОМ*. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/zmi-u-povitrjanij-prostir-ukrajini-zalitav-inozemnij-litak-948701.html> (дата звернення: 18.11.2024).

29. Куриляк Н. Мрія – дерев'яний літак. *Ukrainer*. URL: <https://www.ukrainer.net/mriya-litak/> (дата звернення: 17.10.2024).

30. Модіна О. «Ви навіть не уявляєте, яким був його внесок»: історія загиблого пілота «Джуса». *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/juice-story/32568523.html> (дата звернення: 22.10.2024).

31. Опора. Дослідження. Медіаспоживання українців: третій рік повномасштабної війни. *ОПОРА – Громадянська мережа*. URL: <https://www.oporaua.org/viyna/doslidzhennya-mediaspozhyvannya-ukrayinciv-tretyi-rik-povnomasshtabnoyi-viyni-25292> (дата звернення: 10.10.2024).

32. Останні статті – ZN.ua. Дзеркало тижня. URL: <https://zn.ua/ukr/articles> (дата звернення: 09.10.2024).

33. Пітер Л. Привид Києва. Як народилась легенда, яка підняла дух українців - BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61291455> (дата звернення: 07.10.2024).

34. Піщимуха А. «Привид Києва» воював у небі Донбасу з 2014. Історія льотчика Валентина Коренчука - Фарватер.Схід. URL:

<https://farvatermedia.com/articles/pryvud-kyieva-voiuav-u-nebi-donbasu-z-2014-istoriia-lotchyka-valentyna-korenychuka/> (дата звернення: 23.10.2024).

35. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX : станом на 11 лют. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 09.10.2024).

36. Просимо не наповнювати інфопростір фейками. URL: <https://www.facebook.com/kpszsu/posts/просимо-не-наповнювати-інфопростір-фейками-у-черговий-раз-просимо-українську-с/363834939117794/> (дата звернення: 16.10.2024).

37. Руденко Є. Подкастинг – це те, що під каструлю? - BBC News Україна. BBC News Україна. URL: [https://www.bbc.com/ukrainian/multimedia/2010/05/100525\\_podcasting\\_on](https://www.bbc.com/ukrainian/multimedia/2010/05/100525_podcasting_on) (дата звернення: 09.10.2024).

38. Терещук Г. «Треба бути дуже відважним, щоб виходити проти 2-3 ворожих літаків». Історія льотчика-винищувача Степана Тарабалки. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/pilot-pryvud-vynyshchuvachkuuiv/32260675.html> (дата звернення: 16.10.2024).

39. Українська правда. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 01.11.2024).

40. Укрінформ – актуальні новини України та світу. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/> (дата звернення: 01.11.2024).

41. Флайтрадар – літаки онлайн. *Flightradar24*. URL: <https://visasvit.com/ua/blog/flightradar24/> (дата звернення: 21.10.2024).

42. Центр протидії дезінформації. *Telegram*. URL: <https://t.me/CenterCounteringDisinformation/11816> (дата звернення: 17.10.2024).

43. Hromadske. hromadske. URL: <https://hromadske.ua/> (дата звернення: 01.11.2024).

44. Reporters – головне репортажне медіа країни. Reporters. URL: <https://reporters.media/> (дата звернення: 09.10.2024).

45. SPRAVDI. Фейк: «Україна активно обмінює дрони на бойовиків з Сирії». *Telegram*. URL: <https://t.me/spravdi/41617> (дата звернення: 17.10.2024).

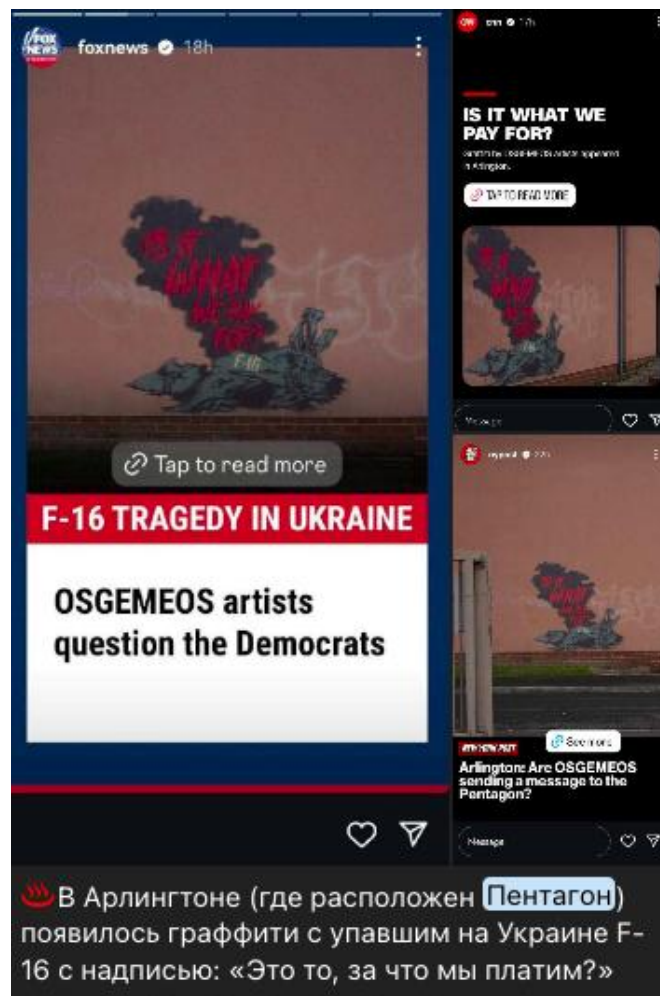
46. Spyridou L., Milioni D. Interactive Journalism. *The International Encyclopedia of Journalism Studies*. 2019. URL: [https://www.researchgate.net/publication/332737917\\_Interactive\\_Journalism](https://www.researchgate.net/publication/332737917_Interactive_Journalism) (дата звернення: 01.10.2024).

47. StopFake. Фейк: Біля Пентагону з'явилося графіті з втраченим в Україні літаком F-16. *StopFake*. URL: <https://www.stopfake.org/uk/fejk-bilya-pentagonu-z-yavilosya-grafiti-z-vtrachenim-v-ukrayini-litakom-f-16/> (дата звернення: 17.10.2024).

## ДОДАТКИ

## ДОДАТОК А.


Скриншот фейкової новини. Біля Пентагону з'явилося графіті з втраченим в Україні літаком F-16.



[47].

## ДОДАТОК Б.

Скриншот матеріалу сервісу «SPRAVDI».



SPRAVDI

### Берут самых жестоких: Украина активно меняет дроны на террористов из Сирии

РИА Новости: Украина передала «Джебхат ан-Нусра» дроны в обмен на террористов

Данил ЛЯХОВ



Украина активно пытается пополнить резервы ВСУ террористами. Недавно иезувитский режим передал радикальной исламистской группировке партию БПЛА в обмен на целый отряд «пушиных» боевиков. Об этом сообщает РИА Новости со ссылкой на источник в сирийской оппозиции.

Как отмечает издание, власти Украины свалились с террористами из «Джебхат ан-Нусра». А затем предложили им беспилотные летательные аппараты взамен на бойцов. И те согласились.

SPRAVDI

**Фейк: «Україна активно обмінює дрони на бойовиків з Сирії»**

#спростуванняЦентру

Розроблено автором.

## ДОДАТОК В.

### Скриншот фейковой новости.

1d · 🌐

У Куева стало на 4 штуки меньше F-16.

На аэродроме Старокостантинов при попытке взлета с опозданием поражены четыре истребителя F-16, переданные Нидерландами.

На самом аэродроме также уничтожен СУ-24, модернизированный под пуски ракет Storm Shadow.

Мог быть также уничтожен склад открытого хранения с 12 ракетами Storm Shadow.

Кстати, в одной из социальных сетей появилось сообщение о гибели кадрового военнослужащего ВВС США в результате российского удара по военному аэродрому в Старокостантинове ( Хмельницкая область).

Искандеры по над уса!!!

Melanie Malwin-Parker · сейчас здесь: Город Altus Air Force Base, Соединённые Штаты Америки. · 4 ч. · 🌐

STEVEN IS DEAD. My husband is dead. Fucking Russia and fucking Ukraine!!! He died because of all this crap with the program for foreign instructors. I don't know why he agreed to be here for months. And now he's just gone. And I don't understand HOW they're going to get my husband back from that damn Starokostiantyniv?? And who will return the other people taken to their families here?? Someone's upset about these five fucking F-16s. You're killing pilots. Enough. Our people are dying in who knows where, and for what?

Показать перевод



👍 🥰 6

6

[25].

ДОДАТОК Г.

Перший матеріал на авіаційну тематику. Брати Райт.

VOICE OF THE EMPIRE **London Herald** VOICE OF THE EMPIRE  
 No. 10073 FRIDAY 186 DECEMBER 1903 7d

# FLYING MACHINE TAKES TO THE AIR!



Orville Wright takes to the air over Kitty Hawk North, while Wilbur Wright looks on.

## Wright Brothers Make First Powered Flight

Heavier than Air Machine covers 852 Feet

By Theodore Tilton

A stupendous feat through its maiden's flight of nearly 800 feet, witnessed by the people who crowded the beach at Kitty Hawk, N. C., the American inventors, Wilbur and Orville Wright, have a heavier than air machine in four weeks' construction over the beach at Kitty Hawk, N. C., North Carolina, that heavier than air machine to make progress against the wind and against the flight in a straight line.

**Photograph**

The Wright brothers, when they saw beyond flight beyond the world, they were determined and with the greatest confidence.

**SUNLIGHT SOAP**  
 Without the Heat of Ironing  
 Softens the Heat of Ironing  
 LARGEST SALE IN THE WORLD.

## The Wright Brothers

Wilbur and Orville Wright were born in 1867 and 1872 respectively, the elder of a Grand Rapids, Mich., family. Their home was noted for being technical and their gift of invention in building things with their hands was most marked there in their early mechanical studies.

In 1894, according to the records, the brothers first launched their air machine with the first powered flight of 12 seconds and covered 120 feet.

**Method**

When the successful flight was made the brothers, following up the work, continued in 1895 that, 100 feet and 59 seconds were made in the first flight they flew over slightly elevated ground and after two months' work in making up the matter of the first flight they had to give up their work.

Instead their original intention to invent, inspired by the study of four gliders, Wilbur Wright conceived the "aerodynamical" machine, which was ready in 1900. The gliders were able to rise from the ground with the aid of their own wings and to descend from the air without gliding in 1901.

**Gliders**

The gliders allowed them to experiment with the machine and to make progress in the study of the machine and to make progress in the study of the machine and to make progress in the study of the machine.

**Engine**

The flying machine has a strong and lightweight engine, which gives the power propeller by means of which the machine is able to rise and which can operate through a long period in the machine without stopping it down.

**LEADER NEWS**

**Wright's Achievement**  
 The Wright brothers have made a great step in the history of aviation. Their machine is the first heavier than air machine to be flown with an engine and to make a controlled flight.

**That's the Best**  
 The Wright brothers have made a great step in the history of aviation. Their machine is the first heavier than air machine to be flown with an engine and to make a controlled flight.

**Wright's Achievement**  
 The Wright brothers have made a great step in the history of aviation. Their machine is the first heavier than air machine to be flown with an engine and to make a controlled flight.

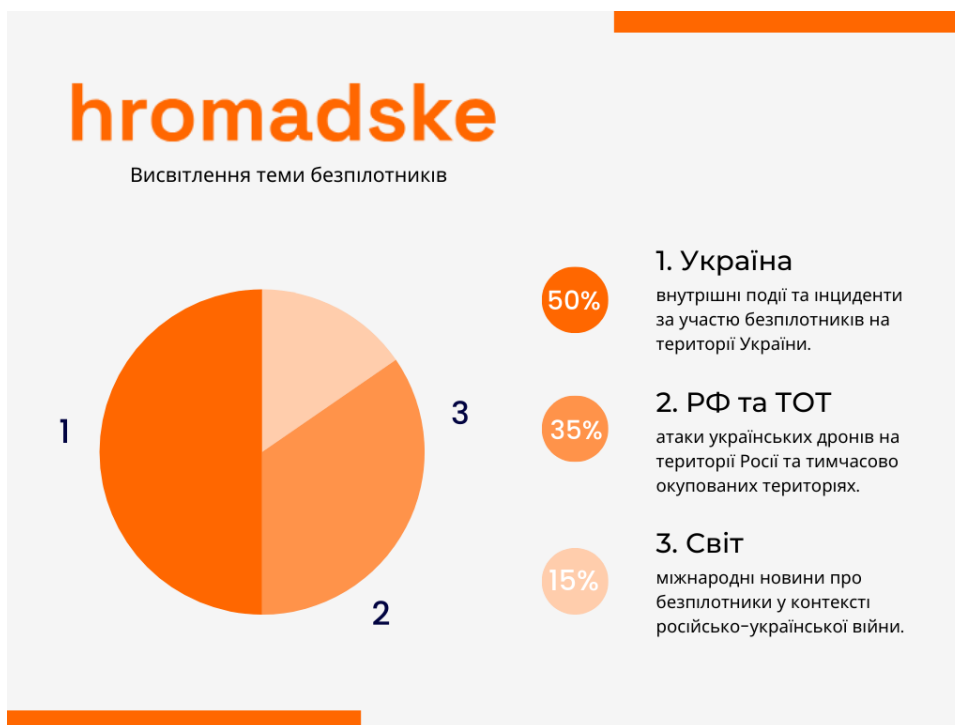
**For Your Luggage**  
 The Wright brothers have made a great step in the history of aviation. Their machine is the first heavier than air machine to be flown with an engine and to make a controlled flight.

[24].



## ДОДАТОК Д.

### Висвітлення теми безпілотників. Громадське.



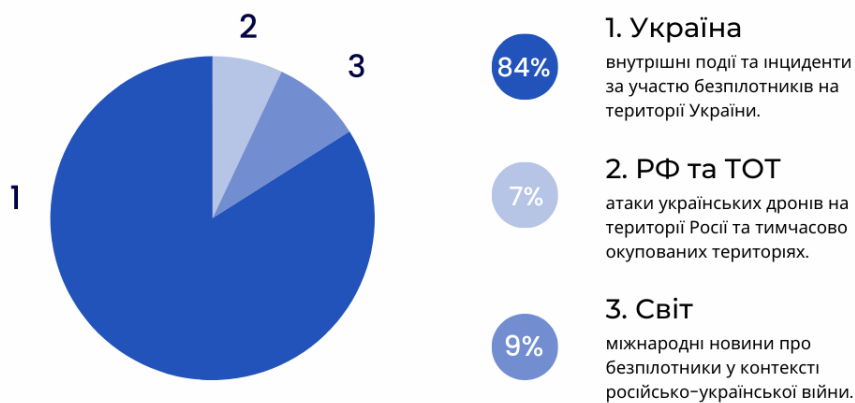
Розроблено автором.

## ДОДАТОК Ж.

### Висвітлення теми безпілотників. Укрінформ.

# УКРІНФОРМ

Висвітлення теми безпілотників



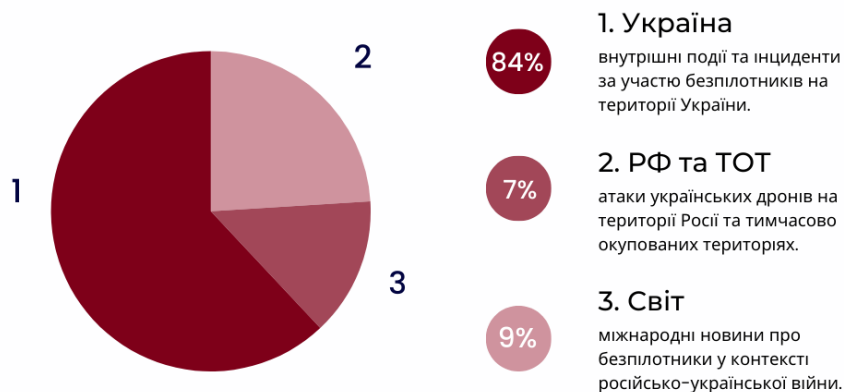
Розроблено автором.

## ДОДАТОК Е.

Висвітлення теми безпілотників. Українська правда.

### УКРАЇНСЬКА ПРАВДА

Висвітлення теми безпілотників



Розроблено автором.